

Polieukte, Armenisch martelaar : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/372059>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

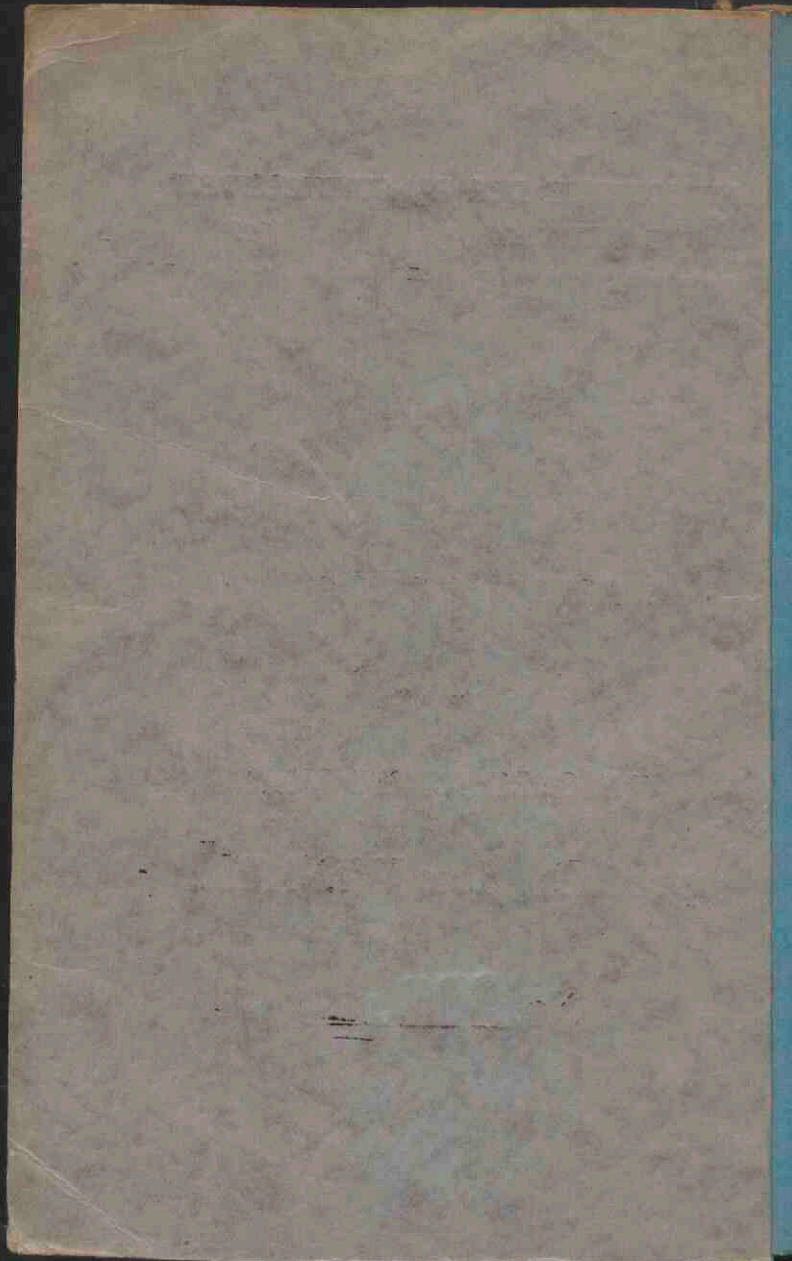
1929

**Verzameling tooneel=
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 869A

869^a

J. de Wic kel
n. 722

Frans Rijk:
Polieukte
van
J. Corneille.

De eerste Deel is van 1696. (Aunt. 8°)
Andere Deelen zijn van 1707 (Aunt. 8°).
1724 (Aunt. 8°) 1754 (Aunt. 8°).

Je *J. de Winkel*
POLIEUKTE, *869^a*

ARMENISCH MARTELAAR;

TREURSPEL.

Het Fransch van den Heer P. CORNEILLE
nagevolgt,

DOOR FRANS RYK.

TE AMSTELDAM;

By IZAAK DUIM Boekverkoper, op den Voor-
burgwal, op den hoek van de Stilsteeeg.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

COLLEGE

LIBRARY

OF THE

UNIVERSITY OF CHICAGO

1892

TO AMSTERDAM

By order of the Board of Regents, of the University of Chicago

A A N D E N

L E Z E R.

Dit Treurspel, voor 'eenige Jaaren, tweemaal zeer gebrekkelyk gedrukt, en echter in 't algemeen greetig gewilt en weggekocht, is my door deszelfs vertaaler met eenige nutte veranderingen ter hand gestelt; met verzoek van het zelve op die wyze te willen laaten herdrukken; daar ik my bezwaarlyk toe heb kunnen laten overreden: wel weetende hoe onbetame-lyk het is eenens anderens Copy na

te drukken. Maar dewyl de Poëet
my verzekerde, daar nooit een ftuy-
ver voor genooten te hebben, en hy
by gevolg 't recht van Copy aan
zich had gehouden, heb ik my
daar toe laten bewegen; meer om
d'algemeene Liefhebbery der Dicht-
kunde te voldoen, als uit eigen
Voordeel.

Op het TREURSPEL

Van den Armenifchen Martelaar

POLIEUKTE,

Van den Heer

FRANS RYK.

VAN welk een iever voelt myn ziel haar ingenomen,
Nu POLIEUKTE zal in 't oog der waereld komen,
En toonen hoe volmaakt hy op den kruisweg trad.
Die groote Martelaar, die zo veel deugden had,
Zal weér te Melitene, in 't oog der Wichelaaren,
De Goôn braveeren, en verbreeken hunne altaaren:
Terwyl Nearkus grypt het heilloos offervat
Der Afgodiften, dat de wyn ten kimme uitfpat,
En 't beeld van Jupiter, op 't heerlykft uitgestreeken,
Dreigt met zyn voeten op het jaarfeest te verbreeken.
Zo krachtig word de ziel eens Heidens aangespoort,
Als zy door 't wasbad der genade aan Godt behoort,
En smaakt het heilig bloed des Zoons, daar zy het teken
Van by zich draagt, dat haar erinnert welke ftreeken
En liften 't heidendom gebruikt, en hoe verblind
En averechts het volk de valsche Goden mint.
Zy brengt de geilheid haar van Jupiter te binnen,
En yft, wanneer zy ziet een dartle Hoer beminnen,
Die tochtiger dan eer de wulpsche Lyda was,
Die zo veel pollen van hun minnekoorts genas.
Dat tuige ons Flora: hoe veel bloedige offerhanden
Heeft zy zien flachten, en voor haar op 't outer branden?
Voor haar, die Rome, voor haar heilloos hoergewin,
O fchande! ó gruwel! gaf den naam van Bloemgodin.

Maar **POEIEUKTE**, van een edler vuur gedreven,
Doet d' Afgodisten in hun eigen Tempel beven,
Hy vloekt hunne offers en altaaren rood van bloed.
My dunkt, ik zie noch hoe hy met Nearkus woed
In Feliks byzyn, die vervoert van dollen tooren,
Zyn Kruisgenoot het staal door 't moedig hart doet

booren,
Wiens bloed (het heilig zaad der kerken) vloeid langs
d'aard

Door lillende aders, dat een oegst van zielen baard.
Met welk een liefde, en met hoe veel tederheden,
Wenscht hy op 't martelspoor zyn Kruisvriend na te
treden!

Hoort! hoe doorluchtig hy alle aardfche machten
wraakt,

Zyn Bedgenoot, zo teer bemind, om Godt verzaakt:

„ *Geen waereldfche inzicht zal my nimmermeer belezen:*

„ *'k Voel in 't herborene gemoed*

„ *Een heilger drift, een edler gloed.*

„ *Paulina, my zo waard voor dezen,*

„ *Acht ik een hinderpaal te wezen:*

„ *Wyl zy my zomtyds wanklen doet.*

O edle ziel, wie is u machtig na te volgen!

Gy acht geen Decius, hoe wrevlig, hoe verbolgen

Hy Christus kudde met zyn yzre zweepen slaat?

Wyl gy dat aardfch is, om het eeuwige, verlaat.

Vaar voort. d'Aardsvyand van Godts kerken zal ook
beven,

Als hy Etruskus door een Gothfche pyl ziet sneven;

Terwyl Godts wraak hem zal vervolgen, waar hy treed,

Dat moorden, pynigen, dat branden, al dat leet,

Gods bruid gedaan, ontsteekt de Majesteit in tooren:

Daar treft zyn donder! 'k zie dat monfterdier verfinoren!

Daar gaapt de grond om hem te zweigen in zyn vlucht!

Zyn machtelooze God, om wien hy droevig zucht,

Kan hem niet redden, of der Gotthen hoogmoed dwin-

gen.

Dus

Das moest zich Nero ook van schrik de keel toewri-
gen,

Toen 't uitgestorte bloed der Kristnen riep om wraak.
Ja Tarsis zal noch met het grootste zielsvermaak
Den bloedhond Maximyn zich zelven zien verhangen.
Maxentius zal ook, van doodsche schrik bevangen,
Noch storten met zyn paard voor over in den vloed,
Daar 't zegepralend hoofd dat schrikdier op den voet
Doorluchtig volgt, en zich verwinnaar ziet van Romén.
Wat zal Maximiaan al onheil overkomen!

Hoe zal hy beven als hy vlucht voor Konstantyn!

De hemel zal het bloed der Kristnen op Licyn
Ook wreeken, en zyn toorne omeen tieran niet staaken.
Thessalonika zal hem zien de ziel uitbraken,
Wanneer zyn bedgenoot vergeefs haar broeder smeekt,
Om dat hy d'eeden, duur gezwooren, steeds verbreekt,
Godts bruid in 't aanzicht vliegt, schoffeert, en droef
doet weenen;

Wyl zy haar zuigeling ziet plettren tegen steenen.

Waar ben ik? en waar voerd dat ivervuur my heen?
Uw POLIEUKTE, ó Ryk, zal het Toneel betrêen,
De harten roeren, en d'aanschouwers, onder 't lyden
Des Kruishelds, hem de kroon des levens doen benyden,
Om die zich, door hun bloed, te zetten op het hoofd.
Vaar voort, myn Heer, het vuur, in u schier uitgedoof,
Moet weêr ontfonken. Doet Romanus zegepralen,
En vlecht dien Held een Kroon van diamantestralen,
Gelyk gy eertyds snoerde uw POLIEUKTE om 't hair.
Hy zag vervolging aan, noch smaet, noch lyfsgevaar,
En storte melk en bloed uit zyn doorkurven ader,
Terwyl zyn ziel vloog in den schoot van Godt den
Vader;

Dan zullen d'Engelen, op zulk een zoet muzyk,
Met ons ten rei gaan, en u pryzen te gelyk.

A. B Ó G A E R T.

VER.

VERTOONERS.

FELIKS, Raadsheer van Rome, en Stedehouder van den Keizer Trajanus Decius, in Armenië.

SEVERUS, Roomsche Ridder, gunsteling van Trajanus Decius.

POLIEUKTE, Armenisch Prins.

PAULINA, Dochter van Feliks, Vrouw van Polieukte.

NEARKUS, Armenisch Edelman, Boezemvriend van Polieukte.

STRATONICE, Vertrouwde van Paulina.

ALBINUS, Vertrouweling van Feliks.

FABIANUS, Huisgenoot van Severus.

KLEONUS, Kapitein van Feliks Lyfwacht.

WACHT.

Het Spel speelt in Melitene, hoofdstad van Armenië, in 't Paleis van Feliks.

A. D. C. H. E. T.

1830

2*

POLIEUKTE,

TREURSPEL.

EERTSE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

POLIEUKTE, NEARKUS.

NEARKUS.

Word gy door 't droomen van een vrouw dus
verf' vervoert?

Kan 't mooglyk zyn, dat dit uw groot ge-
moed ontroert!

Een hart, zo vaak beproeft, in 't heest der
oorelogen,

Word dat door schyngevaar en laffe vrees bewogen?

POLIEUKTE.

Ik weet wat droomen zyn; hoe weinig dat men aan
Heur buitensporigheên geloof behoord te slaan:

'k Beken, 't zyn ydele gedaantens, zonder weezen,
Van dampen voortgebragt, niet waardig om te vreczen,

Die fluks verdweenen zyn, als ons de slaap ontschiet;

Maar wat een vrouw vermag, myn vriend, dat weet gy niet:

De kracht der liefde is u noch nimmermeer gebleeken,

Wanneer zy door de toorts des huwlyks is ontsceken.

Paulina vreeft myn dood, om dat zy deze nacht

Gedroomt heest, dat ik wierd rampzalig omgebragt.

Zy tracht myn opzet, door haar traanen, te weestreeven;

Zy schreit, wanneer ik my wil uit dit hof begeeven.

'k Veracht haar ydle vrees: haar droefheid en verdriet

Beweegen my het hart; maar 't wankelt daarom niet.

A

Het

P O L I E U K T E,

Het is geen vrees die my weêrhoud, maar mededogen:
 'k Durf niet mishaglyk zyn aan die aanminnige oogen.
 Is 't zulk een groote zaak, dat dit word uitgesteld —
 Ter liefde van een vrouw, die in haar traanen smelt?
 't Besluit staat echter vast. Wie zal ons toch beletten,
 Om 't morgen niet zo wel, als heden, voort te zetten?

N E A R K U S.

Wie weet, of gy den dag van morgen wel beleeft?
 Godt, die de neiging van den mensch in handen heeft,
 Die alles, door zyn magt, bestiert, door wien wy leeven,
 Heeft die u dat besluit tot morgen toe gegeven?
 Zyn goedertierenheid duurt eeuwig; maar zy word
 Niet altyd even mild op 't menschedom neêrgeftort:
 Door eigen traagheid, of verzuim van tyd, verliezen
 Wy vaak die heilige drift, waar door wy 't goede kiezen:
 Dan wykt hy, die in ons den wil tot goeddoen gaf:
 Het hart verhard, en dwaalt van 't spoor der deugden af:
 Dat heilig zaad is dan als krachtloos, zonder leeven,
 't Valt op een dorre rots, en kan geen vruchten geeven.
 Ik merk dit reeds aan u; die drift, die u wel eer
 Bragt tot het waschbad der genade, is nu niet meêr
 Zo krachtig als voorheen: ik zie ze allengs verkwynen,
 En, door de traanen van een vrouw, geheel verdwynen.

P O L I E U K T E.

Gy kent my niet te recht: nooit zal die drift vergaan:
 Schoon al de daad vertoeft, het vuur groeit echter aan.
 De traanen, die 'k haar uit meêdogtheit zie plengen,
 Die zullen 't hart geensins tot de oude dwaaling brengen.
 't Genadetecken, daar myn ziel naar brand en haakt,
 Het welk ons zuivere en oprechte kristnen maakt,
 En 't blind verstand verlicht, in dikke duisternissen,
 Die onwaardeerbare schat, die 'k niet zou willen missen,
 Al was het om 't gebied van Rome, ja 't Heelal;
 'k Hoop immers niet, myn Vriend, dat God my daar van
 zal

Versteeken, om dat ik, ter liefde van een vrouwe,
 't Ont-

't Ontfangen van dien fchat een luttel draagend houwe:

N E A R K U S.

'k Zie hoe de Aardsvyand van het menfchdom u misleid:
Daar zyn geweld niet geld, gebruikt hy listigheid:
Hy tracht ons telkens in het goe'ddoen te belaagen:
Zo hy 't befluit niet breekt, zal hy de daad vertragen:
Hy stelt u hinderpaal op hinderpaal: nu is 't
Door traanen, dag op dag gebruikt hy nieuwe lift,
Tot hy den menfch verftrikt. Die akelige droomen,
Die nachtverfchyningen zyn al door hem gekomen.
Hy 's onvermoeit, om ons in 't net te lokken, 't zy
Door dreigementen, of gebeën, of vleijery;
Zo 't nu mislukt, tracht hy ons morgen te bekooren.
Het geen word uitgefelt acht ik reeds half verlooten.
Weërfta zyn liften, fchoon Paulina zucht, of fchreid,
God wil geen hart, gehecht aan 's waerelds ydelheid,
Dat al te roekloos zich zo diep in 't aardfche wikkelt,
En rugwaards deinf, terwyl 't door hem word aangeprik-

P O L I E U K T E.

(kelt.

Mag niemand minnen, die zich aan hem overgeeft?

N E A R K U S.

Wy mogen ieder vry beminen, ja, Godt heeft
Het zelf geboden; maar die Heer van alle Heeren
Wil, dat men bovenal hem achten zal en eeren.
Gelyk zyn majesteit geen wedergade vind,
Zo moet het alles in, en na hem zyn bemind.
Die hem behaagen wil, moet niet ontzien zyn Staaten,
Zyn vrouw, en kind'ren om zyns naamswil, te verlaaten.
Wat zyt gy verre van die liefde, zo volmaakt!
Hoe weinig hebt gy van haar vruchten noch gefmaakt!
Myne oogen kunnen zich van traanen niet onthouwen,
Om dat ze u in een staat, zo vol gevaar, aanschouwen.
Wy worden hier alom verdrukt, gevloekt, gehaat,
En moeten niet alleen Godslastering en fmaad, (gen:
Maar zelfs de wreedfte dood met groot geduld verdraa-
En gy, die ik alreeds, door traanen, zie vertragen,

A 2

Hoe

4 P O L I E U K T E.

Hoe zal 't u mooglyk zyn, dat ge al die pyn en smert,
Al die mishandeling, waar mede een kristen werd
De Waereld door vervolgt, noch zult te boven komen?

POLIEUKTE.

Het mededogen, dat myn ziel heeft ingenomen,
Is grooter blyk van moed, als van lafhartigheid.
Een', die de dood niet vrees, vrees vaak een vrouw, die
schreit.

En zo men my komt tot de wreedste straf te doemen,
Zal my uw God, die 'k noch niet durf den mynen noe-
men,

Schoon hy reeds heimelyk van my word aangebeên,
Versterken, als ik ben in zyn verbond getreên.

NEARKUS.

Tracht daar dan in te treên.

POLIEUKTE.

Niets kan my meêr behaagen;
'k Brand van begeerte, om daar 't merkteken van te draa-
gen.

Maar ach! myn Bedgenoot trekt zich haar droom zo na,
Dat ze aanstonds zucht en schreid, wanneer ik van haar ga.

NEARKUS.

Wy kunnen binnen 't uur ons weder herwaards spoeijen;
Haar liefde zal noch meêr door dat verlangen groeijen.
Gy zult de traanen, die zy, om uw afzyn, schreit,
Dan weder droogen, door uw tegenwoordigheid.
Kom gaan wy.

POLIEUKTE.

Ach! ik zie haar zelf reeds herwaards komen,
Stil eerst de vrees, waar door haar hart is ingenomen.

NEARKUS.

Ontvlucht haar.

POLIEUKTE.

Dat is my onmogelyk.

NEARKUS.

Gy moet.

Ont-

Ontvlucht een Vyandin, die u dus wanklen doet,
Die door haare oogen kwetst uw zuivere gewisse,
En als een dwaallicht leid in dikke duisternisse.

P O L I E U K T E.

Wel aan, laat ons, dewyl 't moet weezen, haar ontvliên.
Vaar wel, Paulina, gy zult my haast weder zien.

T W E E D E T O O N E E L.

P O L I E U K T E, N E A R K U S, P A U L I N A,
S T R A T I O N I C E.

P A U L I N A.
Wat heeft zo schieelyk u tot dit vertrek gedreeven?
Hoe! geld het eer of staat? of kost het lyf en leeven?

P O L I E U K T E.

Het geld vry meêr.

P A U L I N A.

Wat is 't, dat u dan vluchten doet?

P O L I E U K T E.

Ik kan bezwaarlyk u verlaaten; maar ik moet.

P A U L I N A.

Gy mint my noch, naar 't schynt?

P O L I E U K T E.

Zoude ik u niet beminnen?

Dat tuig de hemel, die ons hart kent, ziel en zinnen.
Maar....

P A U L I N A.

Maar gy blyft gansch onbewogen voor myn smart,
En wilt my niet den grond ontdekken van uw hart.
Een schoone proef van min! onaangezien myn schreijen,
Wilt gy myde oorzaak niet vertrouwen van uw scheijen.

P O L I E U K T E.

Een droom maakt u bezwaart.

P A U L I N A.

't Is vaak een valsche schyn:

Maar 'k min u; en dat doet my 't meest bekommert zyn.

Vrees niet, gy zult my hier weêr binnen 't uur aanschou-
 Vaar wel, ik kan my niet van tranen meer onthouwen.
 'k Voel heim'lyk, dat het hart myn opzet wederstreeft.
 Nearkus, gaan wy, eer 't zich aan haar overgeeft.

D E R D E T O O N E E L.

P A U L I N A, S T R A T O N I C E.

P A U L I N A.

(Cooren.

Ga dan Ondankbre, en stop voor myn gebeên uwe
 Ontmoet de dood, die u is van de Goôn beschooren!
 Volg blindelings het lot, dat, tot uw eigen val,
 U in de handen van uw moorders lev'ren zal.
 Myn Stratonice, was hy wel in 't minst bewogen?
 Nu ziet gy, wat we op 't hart eens Bedgenoots vermogen,
 En wat ons ovrig blyft van al de heerschappy;
 Die groote eerbiedigheid, dat diep ontzag, dat zy
 Ons schynen voor den band des huwlyks op te draagen.
 Zo lang zy minnaars zyn, en voor ons zuchten, klaagen,
 Ontzien en eerenze ons, gelyk een Koningin:
 Maar naauwlyks zien ze, door de trouw, gekroont hun
 Of zy zyn Koningen, en wy hunne onderdaanen. (min,

S T R A T O N I C E.

Mevrouw, dat Polieukte, onaangezien uw tranen,
 De réen van zyn vertrek voor u verborgen houd,
 Is juist geen teken, dat zyn tedre min verkoud:
 Dat zwygen zal uit een rechtvaardige oorzaak spruiten.
 Zoude ons een Bedgenoot altyd zyn opzet uiten,
 En al zyn hartsgeheim verklaaren aan een vrouw,
 My dunkt, dat zulks wat naar verflaaftheid rieken zou,
 't Is waar, uw harten zyn vereenigt met hen beiden;
 Maar hun bewegingen zyn echter onderscheiden.
 Gy weet wel, dat de trouw hem niet verbonden heeft,
 Dathy ook blindelings zal beeven, als gy beeft,
 Wanneer een ydle droom ontroeren komt uw zinne.

Hy

Hy is een Armenier, gy zyt een Romeininne:
Zyn Landaart houd daar van de uitlegging voor verdicht,
En trekt geen vrees, noch hoop, uit spook, of nachtge-
zigt:

Daar tegen houd men die verschyningen, in 't droomen,
Voor tekens van geluk, of ongeluk, te Romem.

PAULINA.

Zo u de afgryskheid myns drooms bekend was, 'k meen,
Gy zoudt niet zeggen, dat ik schreide buiten reën,

STRATONICE.

't Verhaal van uwe smart zal 't hart verlichting geven.

PAULINA.

Het is geen schande dat gehuwde vrouwen beeven,
Schoon die beweging al de reën te boven gaat.

't Hart is verdacht, dat nooit de liefde slyden laat.

Wyl gy myn zwakheid kent, die ik eerst had te Romem,
Hoe daar myn hart met een Romein was ingenomen.

Het was Severus, ... Ach! het noemen van dien Held
Parft my, myns ondanks, noch die zucht af, met geweld.

STRATONICE.

Is 't die, die 't Roomsche Ryk, ten kosten van zyn leeven,
Behoed heeft, en den Pers deed sidderen en beeven?

Die dappre Veldheer, die men vaak met wond, op wond,
Al stervende, onder het getal der dooden vond?

Waar voor Vorst Decius alreeds een grafsteel bouwde?

PAULINA.

ô Ja, dat is hy zelf: het magtig Rome aanschouwde

Nooit edelmoediger, noch deugdelyker held;

Maar wat baat deugd, als zich 't geluk daar tegen stelt;

Een Minnaar, die tot ampt, noch staaten is gereezen,

Zal steeds in de oogen van een Vader haatlyk weezen:

Denk, hoe myn hart toen moest gestelt zyn, in 't begin:

Ik moest in wederwil van zulk een tedre min,

Een andren Bruigom van myns Vaders hand verwachten.

Ontzag en kinderpligt weêrhielden myne klagten:

Maar als Severus weer verscheen voor myn gezicht,

B P O L I E U K T E,

Zo zegepraalde altyd de liefde van myn plicht,
 En dwong myn droevig hart tot klaagen en tot schreijen.
 Wy wierden eindelyk genoodzaakt, om te scheijen;
 Dewyl myn Vader my uit Romen met zich nam.
 De wanhoop dreef dien Held in 't heetst der Oorlogsvlam,
 Om daar zyn lyden te volenden met zyn leeven.
 'k Heb u van 't overig geen kennis meêr te geeven;
 Hoe Polieukte, van 't eerste oogenblik, dat hy
 Me in Melytene zag, getroffen wierd van my:
 Wat vreugd men daar door in myn Vader konde aan-
 schouwen:

Dewyl hy wierd voor 't Hoofd des Adeldoms gehouwen.
 Dit weet gy: en dat ook myn keur, die in 't begin
 Uit plicht sproot, kort daar na verkeerde in keur van min.

STRATONICE.

My is bewust, al 't geen u toen is wedervaaren;
 Maar zeg my eens, wat droom u 't hart dus kan bez waa-

PAULINA.

(ren.

Ik zag Severus, die vervoerd van minnenyd,
 Met de oogen brandende van dolle wraak en spyt, (ren:
 My toeriep, met een stem, die schrikk'lyk klonk in de oo-
Ga, ga, Ondankbaare, het uur is haast gebooren,
Dat gy uw Bedgenoot beschreijen zult; wyl gy
Aan hem uw hart opdroegt, dat gy eerst gaaft aan my.
 Hier op komt fluks een troep van Krist'nen aangevlogen,
 Die Polieukte, streng geboeijent, voor myne oogen
 Heen sleepen, om hem, zo onmenschlyk als verwoed,
 Op te off'ren aan de wraak van zyn gehoond gemoed.
 Myn Vader, die ik riep tot bystand van zyn leeven,
 Kwam aanstonds op 't gekerm; maar met de hand gehe-
 Om zelf hem met een pook te stooten door het hart. (ven,
 Hier wierd dat denkbeeld voort bedwelmt, door al die
 Zo dat ik niet recht weet, hoe hy is omgekomen. (smart;
 Dit is 't begin en 't eind van myn angitvallig droomen.

STRATONICE.

'k Wil niet ontkennen, dat die droom verschrikk'lyk is;
 Maar

T R E U R S P E L

9

Maar zy geeft u geen reën tot die onsteltenis.
 Uw Vader, die tot zulk een eerampt is gesteden,
 Is uwen Bedgenoot op 't alderhoogst genegen.
 Gy weet, dat hy, om zyn gezag in dit gewest
 Meer kracht te geven, heeft dit huw'lyk aangeprest.

PAULINA.

Hy heeft ook geen geloof aan mynen droom geslaagen;
 Maar 'k vrees voor 't Kristendom. Wie weet, of 't zich
 Op Polieukte niet zal wreken in het kort, (door laagen,
 Van 't bloed, dat Vader van dien aanhang heeft gestort.

STRATONICE.

Gy kent dien aanhang niet: het Volk van die gezindheid
 Valt godloos, yvrig en hartnekkig in zyn blindheid:
 Maar al het kwaad, dat door hun raazerny geschied,
 Is tegen 't Godendom, maar tegen 't menichdom niet.
 De Krist'nen zyn in de aard afkeerig van het moorden:
 Hoe streng men hen vervolgt, met vuur, en zwaard,
 en koorden,

Gy zult hen nimmermeer zien dingen na de wraak:
 Zy lyden met geduld, en sterven met vermaak.

PAULINA.

Zwyg, Stratonice, ik zien myn Vader herwaards komen.

VIERDE TONEEL.

FELIKS, ALBINUS, PAULINA, STRATONICE.

FELIKS.

Myn Dochter, 'k vind myn hart bezwaard door uwe
 droomen;

Dewyl 't gevolg daar van ons reeds te nadren schynt.

PAULINA.

Ach! Vader, zeg my toch, wat uw gemoet dus pynt.

FELIKS.

Severus is niet dood.

PAULINA.

Wat schaad u toch zyn leven?

A 5

F E

te

P O L I E U K T E,

F E L I K S.

Hy's van den Vorst tot zulk een hoog gezag verheven!

P A U L I N A.

Na hy den Keizer zelfs gered had, in den slag,
Was't hem georeloft te staan na meêr gezag.
't Lot, dat ons tegenstreeft, wort op het onvoorziens
Wel overtuigt, door deugt en edele verdienste.

F E L I K S.

Hy zal hier aanstonds zyn.

P A U L I N A.

Hy zelfs?

F E L I K S.

Hy is Albien

Zo straks ontmoet, met een gevolg van Edelliên.
Men kan aan de eerfleep, die hy met zich heeft genomen,
Klaar zien, tot welk een trap van staat hy is gekomen.
Verhaal ons eens, Albien, al 't geen gy hebt verstaan.

A L B I N U S.

Na Keizer Decius, reeds van den Persiaan
Gevangen, door zyn hand gered wierd, onder 't vechten,
Moest hy voor 't groot getal van 's vyands Oorlogsknecht-
Zelf na lang tegenweer bezwyken; ieder weet, (ten,
Wat lykdienst, tot de rust is van zyn schim besteed;
Dewyl zyn lichaam by de doên niet wiert gevonden.
De vyand had hem zelf, vol doodelyke wonden,
In 's Konings Legertent gedraagen, na den stryd;
Daar hy van elk zo wel beklaagt wierd, als benyd;
Dewyl men dagt, dat hy reeds had den geest gegeven.
Men speurde in 't ende in hem weêr tekenen van leeven.
Die edelmoedige en doorluchte Vorst vergat
Zyn nederlaag, die hy door hem bekomen had,
En heeft hem aan de zorg zyns Wondârts opgedraagen,
Die hem, door zyn beleid, genas in weinig dagen.
De Persiaan, om hem te trekken op zyn zy,
Bood hem veel schatten aan, en groot gezag daar by;
Maar hy's onwankelbaar in zyne trouw gebleven.

Noch

Noch naauwelyks had hy aan Decius geschreven,
 Om zyn verlossing, of die heeft des Konings Zoon,
 Met hondert Hopliën, voor zyn vryheid, aangeboden.
 Des is dien Held weër in ons leger aangekomen:
 Daar hy zo 't hart had van den Krygsknecht ingenomen,
 Dat zy hem juichende toeriepen te gelyk:
Zyt welkom Redder van den Vorst, en Zuil van 't Ryk.
 Hier op word weër ons Heir verrast en overvallen.
 Die Held, zich kwytende het moedigste van allen,
 Voegt, door dit ongeval, meer glans aan al zyne eer;
 Hy slaat den Pers, met zyn herstelden bende, weër,
 Ontziet zich niet, daar mede in 't hart zyns Ryks te rukken;
 Tot hy zich Cynsbaar moet voor Rome nederbukken.

F E L I K S.

Wat hoor ik! Hemel! hoe's myn lot daar door verkeert!

A L B I N U S.

De Keizer, daar hy van geacht word en geëert,
 Zend hem zelf herwaards aan, met last, om de Armenieren
 Te doen het zegeseest, met plegtigheden, vieren.

F E L I K S.

Voor zeker komthy, omi met u in de Echt te treën;
 De last van 't zegeseest dryft hem niet herwaards heen:
 't Zal een bewimpeling van zyne liefde weezen.

P A U L I N A.

Hy heeft my teër bemindt; ik zou zulks mede vreezen.

F E L I K S.

Waar zal de spyt hem toe vervoeren! wat vermag
 Die Medeminnaar niet, gestyft door zyn gezag!
 Hy zal gewisselyk onze ondergang betrachten.

P A U L I N A.

Hy's te edelmoedig.

F E L I K S.

Vlei u vry met die gedachten:

Gy troost daar vruchtloos een rampzaal'gen Vader mee.
 'k Zeg andermaal, 'k voorzie ons wis bederf alreë.
 Ach! ik heb op de deugd te luttel acht geslaagen.

Gy

Gy hebt my al te veel gehoorzaamheid gedraagen,
 Myn Dochter; had my toch uw liefde wederstaan:
 Gy zyt, helaas! gy zyt door uwe plicht veraân.
 Hoe heilzaam had voor my geweest uw tegenstreeven!
 Zo my nu hoop, of trooit noch ov'rig is gebleeven,
 'k Stel ze in de magt, die gy eerst had op zyn gemoed.
 Myn Dochter toon u koel, maar niet afkeerig: doet
 Hem zelfs bedektelyk op uwe liefde hoopen. (pen.
 Hier door ontworst'ien wy 't gevaar, dat we anders loo-

PAULINA.

Zou 'k dien Verwinnaar zien, dien Held, die zulk een groot
 Gezag heeft op myn hart? en stellen my weer bloot
 Aan dat gevaarlyk oog, dat my eerst heeft verwonnen?
 Hoe zou myn zwakheid toch dat byzyn doorstaan kon-

nen?

'k Weet, dat hy myn gemoed, 't welk reeds helt op zyn zy,
 Onaangezien myn plicht, in wederwil van my,
 Tot uwe en myne schand, tot zuchten zou beweegen.
 O neen! 'k zal hem niet zien.

FELIKS.

'k Bid, wapen u daar tegen.

PAULINA.

Hv is beminnellyk; en ik, ik ben een Vrouw;
 Wie weet, hoe verr' hy niet dit hart weêr brengen zou.
 'k Zou van myn plicht u geen verzek'ring kunnen geeven.

FELIKS.

Myn Dochter, gy moet my hier in niet tegenstreeven:
 Dewyl uws vaders val hier aanhangt, als gy ziet.

PAULINA.

Ik ben verplicht te doen 't geen Vader my gebied;
 Maar denk eens, wat gevaar my daar uit staat te schroo-

men.

FELIKS.

Ik ken uw deugd.

PAULINA.

Die zal het wel te boven komen:
 Aan

Aan de overwinninge kan ik geen twyffel slaan;
Maar 'k vrees dien bitt'ren stryd, die 'k door zal moeten
slaan.

'k Voel, dat zich 't morrend hart daar van poogt te be-
vryden.

Doch wyl 'k een vyand, dien ik min, moet gaan bestryden,
Zo duld toch, dat ik my mag wap'nen met myn plicht,
Eer ik verschyn voor dat gevaarelyk gezicht.

FELIKS.

'k Zal midd'lerwyl hem aan de hofpoort op gaan wacht-
ten.

Myn Dochter, wederroep uw voor'ge deugd en krachten.
Erinner u, in dien gevaarelyken stand,
Dat gy het lot hebt van uw Vader in uw hand.

PAULINA.

Wel aan, ik ga op nieuw myn neiging wederstreeven;
My te eenemaal aan uw geboden overgeeven.

Einde van het eerste Bedryf.

P O L I E U K T E,
T W E E D E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

S E V E R U S , F A B I A N U S .

T E R W Y L h e t O f f e r f e e s t d o o r F e l i k s w o r d b e r e i d ,
K a n i k P a u l i n a z i e n , e n h a a r b e k o o r l y k h e i d ,
D o o r d r o e v e z u c h t e n e n o o t m o e d i g e g e b e d e n ,
H e t W i e r o o k o f f e r e n v a n m y n g e n e g e n d h e d e n ?
' t I s u b e k e n t , w a a r d o o r i k h i e r g e d r e v e n w o r d .
D a t v r y e e n a n d e r v o o r d e G o o n z i c h n e d e r s t o r t :
I k z a l a a n h a a r d i e z e l v e e e r b i e d i g h e i d b e t u i g e n ,
E n v o o r h e t A l t a a r v a n h a a r s c h o o n h e i d n e d e r b u i g e n .

F A B I A N U S .

Z y z a l h i e r a a n s t o n d s z y n .

S E V E R U S .

Z a l m y d i e e e r g e s c h i e n ?
Z a l m y d i e S c h o o n e h i e r v e r w a a r d i g e n t e z i e n ?
M i n t z y m y n o c h ? o f b e n i k h a a t ' l y k i n h a a r e o o g e n ?
W i e r d z y o p ' t n o e m e n v a n m y n n a a m w e l i e t s b e w o g e n ?
V e r s t r e k t e h a a r m y n k o m s t t o t b l y d s c h a p , o f v e r d r i e t ?
S p r e e k , i k w i l w e e t e n , o f i k h a a r v e r v e e l , o f n i e t .
' k S t i e r l i e v e r , e e r i k h a a r d i e g u n s t b r i e f v o o r z o u h o u w e n ,
D i e i k v a n D e c i u s o n t f i n g , o m h a a r t e t r o u w e n :
' k H e b d i e , o m ' s V a d e r s h a r t t e b u i g e n , m e c g e b r a g t ?
' k H e b d o o r g e w e l d n o o i t n a a r h a a r w e d e r m i n g e t r a c h t ;
E n z o ' t l a n g a f z y n h a a r v e r a n d e r t h e e f t v a n z i n n e n ,
Z a l i k e e n s z u c h t e n , e n m y t r a c h t e n t e v e r w i n n e n .

F A B I A N U S .

' k Z e g a n d e r m a a l , z y z a l h i e r a a n s t o n d s z y n , m y n H e e r .

S E V E R U S .

H o e t o o n t g e u d u s o n t f e l t ! b e m i n t z y m y n i e t m e e r ?
S p r e e k , i k b e g e e r d a t g y n i e t s z u l t v e r b o r g e n h o u w e n .

F A

F A B I A N U S.

Ik zoude uraân, myn Heer, haar nooit meer aan te schouwen.

Stel op verhevener voorwerpen uwe zin:
Een ander hielt zich wel vereert door uwe min:
Gy kunt, indien gy wilt, de schoonste van gansch Romên,
En de allermachtigste tot uwe Bruid bekomen.

S E V E R U S.

Zou my het los geluk, dat my nu streeft en vleit,
Zo verr' verballeren van de edelmoedigheid,
Dat ik Paulina my nu zou onwaardig achten?
Zoud gy van my die onrechtvaardigheid verwachten?
De liefde is te edel daar myn hart en ziel in blaakt.
'k Min slechts 't geluk, om dat het my haar waardig maakt.
Kom, laten wy terstond die schoone gaan ontmoeten:
Laat ons de lauweren opoffren voor haar' voeten,
Die 'k in den Oorlog heb behaalt, door slag op slag.
'k Wil, dat zy deel hebbe in myn luister en gezag.

F A B I A N U S.

Ik raade u nochmaals, haar nooit weder aan te schouwen.

S E V E R U S.

Waarom poogt gy me in die bekommering te houwen?
Spreek, Fabianus, is haar ted're min verkoud?

F A B I A N U S

'k Vrees 't u te zeggen, Heer, zy is....

S E V E R U S.

Hoe! wat?

F A B I A N U S.

Getrouwt.

S E V E R U S.

Ach! Fabianus, ik bezwyk, door zulks te hooren.
Hoe onvoorziens treft my die donderslag door de ooren!

F A B I A N U S.

Waar is die moed, myn Heer? ei, matig uw verdriet.

S E V E R U S.

Wa moedig hart bezwykt op zulk een tyding niet!

Pau-

16 P O L I E U K T E,
Paulina is getrouwt!

FABIANUS.

't Is nu net dertig daagen,
Datze aan een Armenier haar hart heeft opgedraagen:
Zyn naam is Polieukte.

SEVERUS.

Ik kan haar keur geenzins
Verdoemen: Polieukte is een doorluchtig Prins.
Een kranke troost, helaas! voor myn verdriet en smarte!
Ik moet een ander in 't bezit zien van haar harte!
Goôn! die, myns ondanks, my het leven hebt behoed,
En myn verliefde ziel met zulk een hoop gevoed,
'k Sta van die gunst af, die gy my eerst hebt gegeven;
Gun my de dood slechts, die my waarder is dan 't leven.
Ik wil haar echter, schoon ons 't wreede noodlot scheid,
Gaan zeggen, eer ik sterf, vaar wel in eeuwigheid;
Op dat myn troost'loos hart, dat zy zo teder griefde,
Haar doe een Offerhand voor 't laatst van trouweliefde.

FABIANUS.

Ik bid u, denk, myn Heer....

SEVERUS.

Ik heb my al bedacht,
Wat vreeft een minnaar, die tot wanhoop is gebragt?
Of mag ik haar niet zien?

FABIANUS.

Ja, maar....

SEVERUS.

Niets kan my deeren?

FABIANUS.

Gy zult daar door uw smart en droefheid slechts vermeêren.

SEVERUS.

'k Zoek geen verlichting voor myn smart en zielsverdriet.
'k Wil zuchten, dat zy 't hoort, en sterven, dat zy 't ziet.

FABIANUS.

Gy zult u zelf niet in haar byzyn meester weezen:

Een

Een hoop'loos hart verbant, gelyk gy zegt, het vreezen;
 't Is te eenemaal vervreemd van reden en ontzag,
 En 't boet alleen zyn lust, wanneer 't slechts schelden mag:

S E V E R U S.

Dat 's my te laf verdacht: hoe 'k my ook laat verrukken
 Door wanhoop, echter moet zy voor 't ontzag noch
 bukken.

Wat reden heb ik tot verwytingen, daar zy
 Zich door beloften nooit verbonden heeft aan my?
 Kan ik in 't minst haar van meenedigheid betichten?
 Haar Vader Feliks, myn wreed noodlot, en haar plichten
 Zyn oorzaak van myn ramp; doch Felix had ook reën:
 'k Wyt dan het noodlot myn rampzaligheid alleen.
 Had ik my niet zo verr' vergaapt aan de Oor'logszegen,
 Ik had die schoone licht tot myne Bruid verkreegen.
 Nu ben ik al telaat begunstigt van 't geluk;
 Dewyl het de oorzaak is van all' myn rampen druk.

F A B I A N U S.

Laat ik haar zeggen, dat ge u zelf reeds hebt verwonnen.
 Zy was bekommert, dat gy zulks niet doen zoud konnen.

S E V E R U S.

Helaas! daar is zy zelf.

F A B I A N U S.

Myn Heer, denk, wie gy zyt.

S E V E R U S.

Zy mint een ander! welk een duldelooze spyt!

T W E E D E T O O N E E L.

S E V E R U S, P A U L I N A, S T R A T O N I C E,
 F A B I A N U S.

P A U L I N A.

J a, 'k min een ander, 'k schaam my zulks geenzins te
 zeggen; (legg n.
 Noch poog ook de oorzaak op 't gerucht uws doods te
 B Doch

Doch had de keur gestaan aan myn genegenheid,
 En my 't gehoorzaam zyn niet streng was opgeleid,
 Ik had, in spyt van uw wreed Noodlot en zyn plagen,
 Myn hart aan u alleen, als Bruigom, opgedraagen:
 Ik speurde in u zo veel doorluchte tek'nen, dat
 Ik geen Monarch, hoe groot, daar voor verkoren had.
 Maar wyl de Wetten van natuur my streng verplichten,
 Dat ik myn keur moest naar de keur myns Vaders richten,
 Zoude ik hem, schoon gy al verscheenen waart voor my,
 Met al die heerlykheid, ja, zelf een kroon daar by,
 Niet hebben in dien staat getracht te wederstreeven,
 Maar willig opgevolgt 't gebod, door hem gegeven.
 'k Had in 't begin wel eens gezucht in uw gezicht:
 Maar 't weêr verwonnen, door de reden en de plicht.

S E V E R U S.

Welk een geluk voor u! dat gy, met eens te zuchten,
 Verbannen kunt uw smart en bittere ongenuchten.
 Zo kunt gy haaten en beminnen, naer uw zin,
 En geen verand'ring valt u lastig in de min.
 Wat zou 'k gelukkig zyn, in all' myn zielsverdrieten,
 Mogt ik een luttel van die ed'le deugd genieten!
 Een zucht had my dan al geneezen van myn smart,
 't Herdenken van 't verlies verbannen uit myn hart:
 Dan konde ik alles ook verwinnen, door de reden,
 Myn min veranderen in onverschilligheden:
 My niets bekom'n'ren, hoe 't ook met myn liefde ging.
 'k Was steeds gelukkig, wie 'k ook in myn arm ontving.
 Ô Schoone! die my hebt betovert ziel en zinnen,
 Was 't zuiv're liefde, of hebt gy my geveinst te minnen.

P A U L I N A.

Dat tuig' de Hemel, die de grond kent van myn hart.
 Helaas! wat zou het my verlichten in myn smart,
 Zo 'k 't ovrig van die vlam noch kon te boven komen.
 't Is waar, de reden kan die hartstocht wel betoomen.
 Zy voert in myn gemoed wel de opperheerschapy;
 Maar zy styft haar gezag door lout're dwinglandy.
 'k Voel,

'k Voel, schoon ik uiterlyk niet schyn ontflelt te weezen,
 Een heimelyke ftryd in myn gemoed gereezen;
 Een ftryd, helaas! waar voor de reed'lykheid haast zwicht,
 Dewyl uw' deugden al zo groot zyn, als myn plicht.
 'k Merk ze in dien staat noch aan, toen zy my 't eerst ont-
 vonkten:

Wanneer zy noch niet eens met lauwerieren pronkten.
 Hoewel heb ik toen daar de waarde al van bevat!
 Wat heb ik daar niet al verwachting van gehad!
 Die zelve plicht, myn Heer, die my eerst deed te Romen
 All' die verbeeldingen van u te boven komen,
 Weerstaat die drift nu noch zo wel, dat zy 't gemoed
 Wel op het felst doorpynt, maar geenzins wank'len doet.
 Beklaag u van dien plicht, ik moet zyn wetten eeren,
 Die van myn neiging en uw' deugden triomfeeren.
 Een hart, dat zich daar toe te laf en magtloos vind,
 Acht ik niet waard, van zulk een Held te zyn bemint.

S E V E R U S.

Vergeef het my, dat ik, door wanhoop aangedreeven,
 Noch reên, noch reedlykheid zo luttel plaats kan geeven,
 Maar u dus roekeloos van trouwloosheid beticht;
 Om dat gy, blindelings opvolgende uwen plicht,
 Uw' keur geregelt hebt naar 't Vaderlyk verkiezen.
 Toon my zo klaar niet, welk een fchat ik moet verliezen:
 Verberg voor my uw deugd en uw bekoorlykheid,
 Die slechts myn hart meer treft, terwyl zy 't van u fcheid.
 Maak u zo haatlyk, als gy schoon zyt, in myne oogen;
 Op dat ik op my zelf verkryg wat meer vermogen.

P A U L I N A.

Hoe onverwinnelyk die plicht fchynt in myn hert,
 Myn traanen tuigen, hoe 't door u bewogen werd.
 Aanlokk'lyk byzyn! ach! waar voor de strengfte plichten
 En 't Vaderlyk gezag verydelen en zwichten!
 Draag toch meer achting voor den plicht, die my gebied;
 En twift met haar om de eer van de overwinning niet.
 Weêrhoud de traanen, die my niet als fchande geeven,
 B 2

E N

En wek geen vlam op, die 'k, myns ondanks, moet
weêrstreeven:

In 't kort, ik bid, dat gy die onderhoudig spaart,
Dewyl zy onze smart en zielsverdriet verzwart.

S E V E R U S.

Zo wilt gy dan, dat ik voor eeuwig van u scheid?

P A U L I N A.

O ja; het byzyn is te dood'lyk voor ons beide.

S E V E R U S.

Dit is dan 't loon van al die ted're minnesmart!

P A U L I N A.

't Is 't middel, om die vlam te bannen uit ons hart.

S E V E R U S.

Ach! ik wil blindelings my daar aan overgeeven,
En sterven, zo 'k slechts mag in uw gedachten leeven.

P A U L I N A.

Ik die verwinnen, door het afzyn en den tyd;
Dewyl zy mynen naam alleen tot schand gedyt.

S E V E R U S.

Dewyl gy, om uw naam, dit vonnis schynt te vellen,
Zal ik, gehoorzaam, my naar uw belangen stellen.

Ach! wat verkrygt gy niet van zulk een hart, als 't myn!

Mevrouw, gy leert me ook voor myn eer bezorgt te zyn.

Vaar wel, ik ga, om naar de onsterfelykheid te streeven,

My voor het spitse van myn bende weêr begeeven,

En stellen my alom voor mynen vyand bloot;

Om all' myn heldendaên te kroonen met myn dood.

P A U L I N A.

En ik zal uw gezigt op 't Offerfeest zelf myden;

Dewyl 't niet strekt, als tot vermeerdering van ous lyden.

Ik ga in myn vertrek, om heimelyk alleen

Daar 't Godendom voor u te smeeken met gebeên.

S E V E R U S.

Ach! dat de Hemel, die myn val toch heeft beslooten,

Zyn Zegen storte op u, doorluchtige Echtgenooten!

P A U.

T R E U R S P E L.

21

PAULINA.

Ach! Hemel, gun dien Held, -na zo veel ramp en druk,
Gelyk zyn deugd verdient, een eindeloos geluk.

SEVERUS.

Ik stelde dat in u.

PAULINA.

Ik moest gehoorzaam wezen.

SEVERUS.

O wreede plicht! waar uit myn wanhoop is gereezen!
Vaarwel, ô Schoone! op wie ik had myn hoop gestelt.

PAULINA.

Vaar wel, Rampzalige! vaar wel, volmaakte Held.

DERDE TOONEEL.

PAULINA, STRATONICE.

STRATONICE.

Beklaag u beide; ik wierd genoodzaakt, om te
schreijen,

Zo dra ik zag, dat gy moest van malkander scheijen.

Maar alle uw traanen hebt gy vruchteloos gestort;

Dewyl Severus niet door wraak gedreeven word.

PAULINA.

Duld, dat ik adem haal, in 't midden van myn smarte.

Vergroot de onsteltn's niet, die ik gevoel in 't harte.

STRATONICE.

Hoe! vreest gy noch, Mevrouw?

PAULINA.

Ik beef, gelyk gy ziet.

Doch, Stratonice, 't zy 'k met reden beef, of niet,

't Angstvallige gemoed word telkens ingenomen

Door 't droevig denkbeeld van myn akelige droomen.

STRATONICE.

Vrees niet, Severus is al te edel van gemoed.

B 3

PAU-

P O L I E U K T E,

PAULINA.

Het beeld myns Bedgenoots, mishandelt en bebloed,
Schiets my elk oogenblik al stervende te binnen.

STRATONICE.

Gy weet, Mevrouw, dat zy elkander teêr beminnen.

PAULINA.

Zyn edelmoedigheid, 'k beken het, is heel groot;
Maar ik vrees niettemin voor mynen Echtgenoot.
Word hy door wraakzucht niet, hy word door min ge-
dreeven.

Hy 's magtig, en komt hier, om my zyn hand te geeven.

V I E R D E T O O N E E L.

P O L I E U K T E, N E A R K U S, P A U L I N A,
S T R A T O N I C E.

P O L I E U K T E.

Is lang genoeg geschreid, 'k bid, dat ge uw traanen staakt,
En toch een end van uw' bekommelingen maakt.
't Bericht is valsch, dat van uw Goden is gegeeven.
Gy ziet me, in wederwil van uwe Godspraak, leeven.

PAULINA.

Gy ziet den dag noch niet ten ende. ach! ik vind myn
Bekommering nu noch veel meer gegrond te zyn;
Wyl hier Severus uit het Leger is gekomen.

P O L I E U K T E.

't Is my bewust; maar wat staat ons dien Held te schroom-
men?

Uw Vader, weet gy, heeft hier 't opperste gebied.
Severus acht ik ook zo laf, noch trouwloos niet,
Om iets verraderlyk in 't heim'lyk te onderwinden.
Ik heb gehoort, Mevrouw, dat hy zich hiet liet vinden.
Dit is de reden, die my herwaards komen doet,
Op dat ik hem, naar zyn verdienste en staat, begroet.

PAU-

P A U L I N A.

Hy heeft zyn affcheid voor een oogenblik genomen:
En zal op myn verzoek, nooit weder by my komen.

P O L I E U K T E.

Zo houd gy my, naar 't fchynt, van minnenyd verdacht.

P A U L I N A.

'k Heb dit, tot rust, zo wel van hem als ons, betracht.
't Volftandigft hart poogt nooit zich in 't gevaar te brengen.
Eén die het vuur niet vreeft ontziet zich niet te zengen.
Gy weet k heb hem bemind; onze oude ylam kon ligt
Weer boven komen door ons onderling gezicht.
Wat zou het fchandlyk zyn, zo 'k daar door wierd ver-
wonen!

En hoe bezwaarelyk zou 'k hem weêrftreeven kunnen!
Wat zou die bittere ftryd, my aan het harte gaan!
Hoe dier, helaas! zou my die overwinning itaan!

P O L I E U K T E.

O plicht! wat word gy door een ed'le deugd gefteven!
Wat fmart! wat zielsverdriet moet gy Severus geeven!
Wat valt gy wreed en ftraf voor zyn volmaakte min!
Wat zyt gy aangenaam en heuch'lyk in myn zin!
Als 'k myne onwaardigheid, en uw bekoorlykheden
Befchouw....

V Y F D E T O O N E E L.

P O L I E U K T E, P A U L I N A, N E A R K U S,
S T R A T O N I C E, K L E O N U S.

K L E O N U S.

Heer, Feliks bid u Tempelwaards te treden.
Het offer ftaat gereed, men wacht na u alleen.
't Volk ftort reeds, buigende voor 't Altaar, zyn gebeên.

P O L I E U K T E.

Ga, Kleonus, zeg, dat ze een oogenblik verbeiden.
Mevrouw, begeert gy, dat ik u zal derwaards leiden?

B 4

P A U.

PAULINA.

Daar zal Severus zyn: 'k ben hem verplicht te ontvliên;
 Wyl ons besluit is nooit elkander weer te zien.
 Ik wil zyn smart niet, door myn byzyn, meer vergrooten.
 Vaar wel, denk, dat hy één der grootste gunstgenooten
 Des Keizers is, en dat hy veel op hem vermag,

POLIEUKTE.

Ik ben in 't minste niet beducht voor zyn gezag.
 Mevrouw, ik ken te wel zyne edelmoedigheden.
 'k Ga daar op zeker en geruſt ter Tempel treden.

Z E S D E T O O N E E L.

POLIEUKTE, NEARKUS.

Waar wilt gy gaan?
 NEARKUS.

POLIEUKTE.

Ik ga ter Tempel.

NEARKUS.

U weér vermengen met die blinde Afgodery?
 Vergeet gy wie gy zyt?
 Hoe, wilt gy

POLIEUKTE.

Dat ik een Kristen ben, Gy, wien ik dank moet weten,
 hebt gy dit niet vergeten?

NEARKUS.

'k Schrik voor hunne Afgodn.

POLIEUKTE.

Ik vervloek hen.

NEARKUS.

Hunn' Godsdienst Godd'loos.

Ik, ik acht

POLIEUKTE.

Ik uit de afgrond voortgebragt.

NEAR-

N E A R K U S.

Laat ons ze ontvliên.

P O L I E U K T E.

O neen, men kwyf' zich als een Kristen,
Men breek' hunne Altaars, men verjaag' die Afgodisten:
Laat ons hun Goden gaan braveeren in 't gezicht.
De Hemel stort my 't in: Kom, doen wy onzen plicht.

N E A R K U S.

Die drift gaat al te ver: 'k bid, laat ons zo niet spoeijen.

P O L I E U K T E.

Geen drift gaat ooit te verre, om Afgoôn uit te roejen.

N E A R K U S.

Gy stapt uw dood te moet.

P O L I E U K T E.

Een kleene zwaarigheid,
Voor een, die altyd tot het sterven is bereid.

N E A R K U S.

Maar zo gy wankelde: de dood doet somtyds vreezen.

P O L I E U T E.

De Hemel zal hier in myn sluit en steunfel weezen.

N E A R K U S.

De Hemel wil niet, dat men zich storte in 't bederf.

P O L I E U K T E.

Ik sterf gelukkiger, als ik vrywillig sterf.

N E A R K U S.

Het is genoeg, op zyn' bestemden tyd te lyden.

P O L I E U K T E.

Hy leid zyns ondanks, die zich daar van wil bevryden.

N E A R K U S.

Door dit bestaan zyt gy zelfs oorzaak van uw val.

P O L I E U K T E.

Zeg liever, dat ik my daar door verheffen zal.

Des menschen zwakheid baart veel zonden in dit leven.
Zou 'k stellen aan 't geval, dat my de dood kan geeven?
Is dan het sterven zo afschuw'lyk in uw zin,
Zo haat'lyk, daar de dood ons voert ten Hemel in?

Het paff een Kristen, en daar heen strekt zyn verlangen,
Een proef te geeven van 't geloof, door Godt ontfangen.

N E A R K U S.

Gy moogt uw sterfuur niet verhaasten; wyl het lot
Van 't leven of de dood afhangk'lyk is van Godt.
Leef, om de Kristenen in dit gewest te sterken.

P O L I E U K T E.

Het bloed der Martelaars is 't zaad der Christen Kerken.

N E A R K U S.

Gy tracht dan naar uw dood?

P O L I E U K T E.

Gy mint het leven dan?

N E A R K U S.

'k Beken het, dat ik u bezwaar'lyk volgen kan:
'k Vrees dat my de angst en pyn des doods zal doen
bezwyken.

P O L I E U K T E.

Die vast in 't worst'len staat gaat met de zege stryken.
Hy, die het wank'len vrees, die wankelt reeds in 't hart.
Een rechtgeloovige vrees voor geen pyn noch smart.

N E A R K U S.

Hy, die niet vrees, acht ik vermetel en verwaten.

P O L I E U K T E.

Zy zyn vermetel, die zich op zich zelf verlaaten.
Hoe zyt gy nu dus koel? zult gy die my voorheen
Placht aan te moedigen, nu zelf te rugwaards treên?
Men moet (het heugt my noch, 't geen gy me zei) zyn
Staatn,

Zyn vrouw en kinderen, om zyn geloof verlaaten.

Wat zyt ge ook verre van die liefde, zo volmaakt!
Indien uw hart in 't minst was door die drift geraakt,
Gy schaamde 't u, door my, daar gy zo lang te vooren
Gekristent zyt, al die vermaaningn te hooren.

N E A R K U S.

'k Beken 't, ik bloos op dit rechtvaerdige verwyt;
Maar denk, myn vriend, dat gy noch eerst gekristent zyt:
Die

Die heilige yver, daar uw ziel door word gedreeven,
 Is in het minst noch niet verzwaakt door 't zondig leven;
 Daar myne in tegendeel verflaauwt is en vergaan,
 Door duizend zonden, dien ik heb ten doel gestaan:
 Ja, zo, dat alles my onmogelyk schynt te wezen.
 Die tegenstribbeling, die traagheid, al dat vreezen
 Acht ik een wisse straf daar voor te zyn. dank zy
 Den Hemel, die u tot een voorbeeld stelt aan my.
 Wel aan, braveeren wy die blinde Afgoderyen.
 Laat ons betuigen, wien wy in ons hart belyen.
 'k Zal niet ontzien, u daar in moedig voor te gaan;
 Maar toonen, wat men voor de waarheid moet betaan.

POLIEUKTE.

Aan die verrukkingen ken ik Nearkus weder.
 De Hemel stort op u weêr zyn genade neder.
 De traanen dringen my van vreugd ten oogten uit.
 Volvoeren wy, 't is tyd, dat heilige besluit:
 Het offer is gereed: laat ons hunn' vloek-altaaren,
 Terwyl ze omringt zyn van die valsche wichelaaren,
 Vermorz'len, 't blikzenvuur, daar zy hun houten God,
 Die door den tyd byna vergaan is en verrot,
 Meê wapenen, geheel verbryz'len en verpletten:
 Het blinde Heidendom zyn' plicht voor oogten zetten;
 Op dat het eind'lyk, van zyn dwaaling onderricht,
 Door al die nevel mooge aanschouwen 't waare licht.

NEARKUS.

Men doe die Heilzon dan voor alle volkren straalen:
 De waare Godheid van de valsche zegepraalen.

Einde van het tweede Bedryf.

P O L I E U K T E,
 D E R D E B E D R Y F.
 E E R S T E T O O N N E E L.

W A T wisselvallige denkbeelden, vol van smart!
 Welk een becommering beklemmt myn troost'loos hart!
 Waar toefte, o zoete rust? ontlast my van de zorgen,
 Die my doorpynen van den avond, tot den morgen:
 'k Zoek u in de eenzaamheid; maar ik ben naauw alleen,
 Of 'k word door duizenden gedachten weêr bestreên.
 't Angstvallige gemoed tracht alles te gelooven;
 Dan is 't rampzalig: dan zyn rampen weêr te boven.
 Niets houde ik zeker: ja, op ieder oogeblik,
 Verkeert myn vrees in hoop, dan weêr myn hoop in schrik.
 Als 'k aan Severus denk, vind ik my 't meest verlegen:
 'k Hoop op zyn deugd, maar vrees zyn minnenyd daar
 tegen.

'k Ben voor myn Bedgenoot beducht: hy zal misschien
 Zyn Medeminnaar hier met nydige oogen zien.
 Een hart, dat teêr bemint, vreesst voor geweld en listen.
 Ach! hunne ontmoeting zal veranderen in twisten.
 De een zal den anderen bezitten zien, het geen
 Hy aan zich zelve toegeëigent had voorheen:
 En de andre vreezen, dat men 't hem weêr zal onttrekken.
 Dus zal 't in de eene spyt, en de andre zorg verwekken.
 Hunn' harten zullen, zelfs op de allerminste schyn
 Van achterdenken, op het selft beleedigt zyn.
 Zo ver zal d'argwaan en de gramschap hen vervoeren.
 Wat mag ik my door die verbeeldingen ontroeren?
 Houde ik hun deugd verdacht! zie 'k die te magtloos aan,
 Om die oned'le drift te kunnen wederstaan?
 Zyn zy geen meester van zich zelf? zyn hun gedachten
 Niet te edelmoeig, om die lafheid te betrachten?
 Zy zullen, zonder nyd, elkander zien op 't feest.

Ik

Ik weet... maar ach! dat zien bekommert my het meest.
 't Volk is hier vruchteloos myn Bedgenoot genegen,
 Indien Severus daar den Adelaar stelt tegen?
 Zo lang myn Vader, die het opperfte gebied
 Voert van Armenië, die Gunsteling ontziet,
 En 't Huwlyk rouwt, daar 'k, op zyn keur, ben in getreden.
 Dus ruimt de hoop weêr plaats voor myn angstvallig-
 heden.
 Gy, Hemel, in wiens magt alle onze neiging staat,
 Maak dat myn vrees weêrom in yd'le rook vergaat.

T W E E D E T O O N E E L.

PAULINA, STRATONICE.

PAULINA.
Zyt gy het, Stratonice? ach! wat staat my te hoopen?
 Hoe is 't met Policukte op 't feest toch afgelopen!
 Sprak hy Severus in den Tempel?

STRATONICE.

Ach! Mevrouw...

PAULINA.

Wat 's dit! ik speur in u veel tekenen van rouw.
 Zaagt gy hen handgemeen, of onderling ook twisten?

STRATONICE.

Nearkus... Ach!..

PAULINA.

Spreek op, wat is 'er gaans?

STRATONICE.

Dien Kristen!

PAULINA.

Dit zwygen dreigt my met een schrikkelyk gevaar.

STRATONICE.

Gy hoorde nimmermeer afgryfelyker maar. (men:
 Wy zien, helaas! wy zien nu de uitkomst van uw droo-
 't is met uw Man gedaan.

PAU

PAULINA.

Hoe! is hy omgekomen?

STRATONICE.

Die edelmoedige en doorluchtige van aard,
 Is noch Paulina, noch het levenslicht meêr waard.
 Die Held, die zulk een eer van 't Volk wierd toegedraagen,
 Die gy, op Vaders keur, en eigen welbehaagen,
 Weleer verkooren hebt tot uwen Bruidegom,
 Is nu een vyand van den Staat, en 't Godendom;
 Ja, een meinedige en vervloekte Tempelroover;
 Een Muter, die zich geeft aan altaarschennis over;
 Een pest voor 't volk, een Schelm, vol alle godloosheid.
 In 't kort een Kristen.

PAULINA.

Ach! dat was genoeg gezeid.

't Was juist niet noodig, dus in schelden uit te vaaren.

STRATONICE.

Wat naam zou 'k geeven aan die Godenlasteraaren?

PAULINA.

Zo hy een Kristen is, noemt gy hem zo met recht;
 Maar denkt gy niet, dat gy zyn Echtgenoot dit zegt?

STRATONICE.

Hy geeft u rede om hem te vloeken en te haaten.
 Een, die de Goôn verlaat, zou wel zyn Vrouw verlaten.

PAULINA.

'k Moet hem beminnen, schoon hy me andre redengaf.
 Dewyl myn pligt geenzins hangt van de zynen af.
 Indien hy al zyn hart een ander op ging draagen,
 Zou 'k door dat voorbeeld van zyn huwlyk zyn ontslaa-
 gen?

Neen, zyne trouwloosheid ontslaat my daar niet van.
 'k Haat hem, als Kristen; maar ik min hem, als myn Mat.
 Maar, ach! wie weet, hoe groot de toorn is van myn Vader.

STRATONICE.

Hy vloekt afgryfelyk op Nearkus, dien Verrader.

PAULINA.

Hoe! op Nearkus?

STRATONICE.

S T R A T O N I C E.

Ja, die Schelm heeft hem misleid.

Dit is de vrucht, helaas! van hun gemeenzaamheid.
Hy's door dien Huichelaar, die pest van Melyteene,
Uit uwen arm getroont, naar 't Kristen Doopbad heenc.
Dit is 't geheim, dat hy u niet ontdekken wou.

P A U L I N A.

Een zucht vermag veel van een Dochter, of een Vrouw.
Ik zal myn Bedgenoot wel uit zyn dwaling trekken,
Of mynen Vader tot meedogenheid verwekken;
Doch zo myn traanen niets vermoogen op hun hart,
Zal ik te raâ gaan met myn wanhoop en myn smart.
Verhaal my midlerwyl, wat u is wedervaaren.

S T R A T O N I C E.

Wanneer ik daar aan denk, zo reizen my de haaren.
Gy hoorde nimmer zulk een gruwel 'k vrees, Mevrouw,
Dat zelf 't verhaal daar van een misdaad weezen zou;
Doch ik zal 't u, wyl gy 't begeert, in 't kort vertoogen.
Zo dra zich 't volk had voor de altaaren neêrgeboogen.
En de Opperpriester zich naar 't Oosten toegericht,
Bespurden wy terstond, in 't goddeloos gezicht,
Hun oneerbiedigheid: Zy stookten hunne tanden,
Zelf met het diepst geheim der plechtigste Offerhanden,
Ja, sloegen blindelings aan 't last'ren van de Goôn.
Elk morden over den ondraagelyken hoon:
Dat zy 't Feest dedden zulk een' vuilen schimp en spot aan.
Bid gy, zei Polieukte, *een bonte en steene God aan....*
Laat my van 't overig verhaal ontlaagen zyn:
Wat Lastergal zy niet al braakten op Jupyn:
Bloedschande was het minst, daar zy hem meê betichten.
Zy riepen: *hoort, gy Volk, laat uw verstand verlichten:*
Die Godt, die met ontzag van ons word aangeheên,
Is meester en Monarch van dit Heelal alleen.
Het is een eeuwige en een onafbangk'lyk Weezen,
Dat geen verandering, noch toeval heeft te vreezen.
Het is een Godt, die van de Kristnen wordt geviert,

Die

Die 't lot der wapenen, door zyne macht beftiert.
 Daar Decius, die nu ten Rykftroon is gezeten,
 Zyne overwinningen alleen aan dank moet weten.
 Hy 's barmhertig en rechtvaardig te gelyk:
 Den Kwaade tot een straf, den Goede tot een wyk.
 Gy bid gedochten aan, die u niet helpen konnen.
 Hier op valt de eene, door de razerny verwonnen,
 Op 't heilig Altaar aan, en grypt het Offervat,
 Dat wyn en wierook te gelyk op de aarde fpat;
 Terwyl zich de andre ('t geen 't verfhrikk'lyk is van
 allen)

Geensins ontziet, op 't beeld van Jupiter te vallen;
 En 't voor zyn voeten neêr te werpen, met geweld.
 Het Volk, door dit gezigt afgryffelyk ontftelt,
 Wanneer 't den Tempel, door die Godenlafteraaren,
 Zo deerlyk zag onteert, met zyn gewyde Altaaren,
 Dacht op dit oogenblik te zinken in den grond.
 Uw Vader Feliks, die zich mede op 't Feest bevond . . .
 Maar daar 's hy zelf, hy zal u 't overig vertellen.

D E R D E T O O N E E L.

FELIKS, PAULINA, STRATONICE.

FELIKS.
 Hoe! zich zo Godd'loos, in myn byzyn, aan te ftellen!
 'k Zweer, hy zal fterven, die Verraâr.

PAULINA.

Myn Vader, ach!
 Duld, dat uw Dochter toch uw kniën omhelzen mag.

FELIKS.

Myn Dochter, ik fpraak van Nearkus, dien Verrader:
 Uw Bedgenoot tref my het harte noch wat nader,
 Schoon hy niet waard is, dat ik hem myn Schoonzoon
 noem,
 't Mag van myn hart niet, dat ik hem tot fterven doem.

PAU-

'k Verwachte dit ook van uw goedertierenheden.

PAULINA.

Zyn misdaad geeft my tot dit vonnis dubb'le reden.

U is niet onbekent wat booze gruweldaan;

Wat God'loosheid hy in den Tempel heeft begaan.

Gy hebt het moog'lyk wel verstaan, door uw Vertrouwde.

PAULINA.

Het was niet vreemd, dat hy Nearkus straf aanschouwde.

FELIKS.

Wanneer Nearkus in zyn tegenwoordigheid,

En 't aanzien van het volk, word na de dood geleid,

Zal zulk een schouwspel hem wel andre zinnen geeven.

De vrees voor 't sterven, en daar by de zucht tot leeven

Heeft zulk een groote kracht, dat zy het stoutst gemoed,

Op 't nad'ren van de dood, terstond weér aarz'len doet.

Men werkt veel meer uit door een voorbeeld, als door dreigen.

Hy zal zich daar door tot gehoorzaamheid wel neigen.

Bekommer u des niet: 'k verzeker u, dat hy

Wel haast bedaaren zal in zyne razerny.

PAULINA.

Zo meent gy hem dan door dit voorbeeld te verstaagen?

FELIKS.

Ten minsten zal hy zich niet zo hardnekkig draagen.

PAULINA.

Een kranke troost, helaas! daar gy my mede vleit,

Dat ik moet hoopen op zyn lichte omzett'lykheid!

Ach! 't is met hem gedaan: hy zal voorzeker sterven;

Zo 'k geen genade, als door zyn inkeer, kan verwerven.

FELIKS.

Is 't geen genade, dat hy zich, in dezen nood,

Door inkeer, of berouw kan redden van de dood?

Hy 's zo wel schuldig, als Nearkus, die Verrader.

Ik krenk het heilig recht, uit liefde van een Vader:

En maak me, om zynentwil, by 't Roomsche Hof ver-

dacht.

C

Myn

Myn Dochter, 'k had van u meer dankbaarheid verwacht.

PAULINA.

Wat gunst geniet ik, daar ik voor zou dankbaar weezen?
Ik ken de Kristnen: 'k weet, dat zy de dood niet vreezen.
Zo Polieukte geen vergiffenis verwerft,
Als op die voorwaarde, is het zeker dat hy sterft.

FELIKS.

Het staat alleen aan hem, te sterven, of te leeven.

PAULINA.

Geef hem genade.

FELIKS.

Laat hy die zich zelve geeven.
'k Heb ze in zyn hand gestelt.

PAULINA.

Ach! Hemel! zo zult gy
Hem overgeeven aan die blinde razerny!

FELIKS.

Ik geef hem over aan de wetten, die 'k moeten achten.

PAULINA.

Is dit de gunst die van een Vader staat te wachten!

FELIKS.

Dat hy zo veel doe voor zich zelf, als ik.

PAULINA.

Hy 's blind.

FELIKS.

Hy wil zulks zyn: dewyl hy zyne dwaaling mint.

PAULINA.

In aller Goden Naam, . . .

FELIKS.

Roep die niet aan: de Goden
Begeeren zelf, dat ik dien Latteraar zal dooden.

PAULINA.

'k Weet, dat het Godendom niet onbarmhartig is.

FELIKS.

Dat hy die bidde en smeekte om zyn vergiffenis.

PAU-

PAULINA.

In 's Keizers Naam.

FELIKS.

Die heeft my hier 't gezag gegeven,
Om zyne vyanden te straffen aan het leven.

PAULINA.

Is Polieukte dat?

FELIKS.

Ja, alle Krist'nen zyn 't.

PAULINA.

Hy is myn Echtgenoot: ik bid, dat ge u verpynt.

FELIKS.

Het heilig recht wil, in geen Tempelschenderyen,
Noch aanzien van persoon, noch oogeluingen lyen.

PAULINA.

Ach! welk een wreedheid!

FELIKS.

Die is nergens na zo groot

Als zyne gruweldaad.

PAULINA.

Indien hy sterft, myn dood

Zal volgen op de zyne.

FELIKS.

Ik kan zulks niet beletten:

Ik ben verplicht het recht des Keizers voort te zetten.

De Goon en Wetten zyn my waardiger, als 't bloed.

PAULINA.

Ach! zo bekreunt ge u 't niet, schoon gy hem sneuv'len
doet!

FELIKS.

Myn Dochter, gy hebt niet voor zyne dood te vreezen:

Hy zal tot 't niterste niet zo hardnekkig weezen.

De Krist'nen vallen wel wat yvrig in 't begin.

PAULINA.

Ach! denk geenzins, dat hy zyn Godsdienst tweemaal in

Een dag verloch'nen zal: neen, Vader, die gezindheid

Valt daar toe te yv'rig en standvastig in haar blindheid.
 Ook is het geen geloof, dat hy, als zuigeling,
 In zyne onnozelheid, van 's moeders borst ontving,
 Maar uit een eigen keur van zelf heeft aangenomen:
 Des zyt verzekert, dat hy niet de dood zal schroomen;
 Maar dat hy, willig en onwankelbaar, als all'
 De blinde Krist'nen, voor zyn dwaaling, sterven zal.
 Dat Volk stelt glorie in 't verachten van de Goden:
 Zy kussen yverig de hand, die hen wil dooden,
 Als of die daar de poort des Hemels door ontsloot.
 Moord, brand, vervolg hen met de afgryzelykste dood,
 Zy zullen zich verheugd ter wreedste straf zien doemen,
 En die het schandlykst sterft den grootsten Mart'naar
 noemen.

FELIKS.

Wel aan, 'k zal Polieukte in zyne wenschen dan
 Voldoen: 'k zal....

PAULINA.

Vader, ach!

FELIKS.

Spreek my daar niet meer van.

PAULINA.

Ik bid u, laat u door uw Dochter toch bewegen.

VIERDE TOONEEL.

FELIKS, PAULINA, ALBINUS, STRATONICE.

Hoe 's 't met Nearkus?

ALBINUS.

Die heeft zyne straf gekreegen:

FELIKS.

Hoe droeg zich Polieukte, op 't aanzien van zyn straf?

ALBINUS.

Die brandde, om hem terstond te volgen in het graf.

Hy wierd in 't allerminst niet door zyn dood bewogen:

Hy

Hy zag die aan, myn Heer, gelyk met nydige oogen.

PAULINA.

Ik heb zulks al voorspelt: ik bid u anderwerf,
Myn Vader, zo gy niet begeert, dat ik ook sterf....

FELIKS.

Uw min toont zich voor dien Ontrouwen te ongeduldig.

PAULINA.

'k Ontfing hem van uw hand, myn liefde is gansch on-
schuldig:

'k Trad met hem, op uw keur, in huwelyksverbond.

Ik sinoorde een vlam, die zelf geen Koningin mistond.

Laat die gehoorzaamheid, die ik u droeg voor dezen,

Nu tot een werktuig van uw medelyden weezen.

Wyl ge alles toen op my vermagt, door uw gezag,

Duld, dat ik nu ook iets op uw gemoed vermag.

FELIKS.

Verg myn geduld niet meer.

PAULINA.

Wat hoor ik! groote Goden!

FELIKS.

Daar 's geen genade, als die ik u heb aangeboden.

Gy zult niet vord'ren, door uw zuchten en gebeên:

Gy spilt uw traanen slechts en ook den tyd met een.

'k Wierd, door u, in 't begin tot schreijen haalt bewogen;

Maar myne plicht weêrhiel de traanen in myne oogen.

Ik zal hem spreken. Ga: berei u meê daar toe:

Doet voor dien Kristen dan zo veel gelyk ik doe.

Maak, dat uws Vaders toorn niet hooger komt te stygen.

Zoek zyn behoud'nis van hem zelve te verkrygen.

PAULINA.

Ach! Vader....

FELIKS.

Laat me alleen. 't is vrucht'loos dat gy schreit:

't Verwekt my meer tot toorne als mededogendheid.

Ga, smeek uw Bedgenoot; die staat u meer te vreezen.

Gy zult meer vorderen, my minder lastig weezen.

P O L I E U K T E,
V Y F D E T O O N E E L.

FELIKS, ALBINUS.

Hoe droeg Nearkus zich in dien rampzaal'gen staat?
FELIKS.

ALBINUS.

Gelyk een Bruigom, die verheugt ter trouwfeest gaat,
Geduldig, zonder 't recht in 't minst te wederstreeven,
Rykhalzend naar de dood, afkeerig van het leven,
Standvastig, vol van moed, ontziende vuur noch dolk.
In 't kort, hy stierf, gelyk als al het Kristen Volk.

FELIKS.

Hoe droeg zich de andre?

ALBINUS.

Als ik gezegt heb; onverslaagen,
Ja, stout, als hy ooit voorheen zich heeft gedraagen.
Hy wenschte, dat hem mogt gebeuren 't zelve lot.
Men kon bezwaarelyk hem krygen van 't schavot.

FELIKS.

Ach! my rampzalige!

ALBINUS.

Elk beklagt u: en met reden.

FELIKS.

Albien, gy weet niet, door wat zorg ik word bestreeden;
Wat al hartstochten in myn droef gemoed ontstaan:
Ik word door liefde en haat gelyk'lyk aangedaan;
'k Voel, dat myn hart word onophoudelyk bewogen,
Door droefheid, hoop en vrees, door wraak en mede-
dogen.

'k Acht Polieukte, ja 'k bemin hem, maar ik haat
Zyn dwaaling, daar hy zich zo door verleiden laat.
'k Moet hem beklagen: ik zou hem wel gunstig weezen;
Maar 'k heb dan Decius en 't Godendom te vreezen;
Die dreigen me allebei, zo 'k hem in 't leven spaar.
In 't kort, myn vrind, myn ampt, of leven loopt gevaar.

AL-

ALBINUS.

Vorft Decius, die zyn geflacht kent en vermogen,
Zal door de ving'ren zien dat Vaderlyk meêdogen.

FELIKS.

Gy weet, hoe streng en fcherp 't gebod des Keizers is :
Dat zulk een gruweldaad duld geen vergiffenis.
En fchoon ik Polieukte al wou genade gunnen,
Zou 'k dan die misdaad wel in andre straffen kunnen?

ALBINUS.

Schryf aan den Vorft, zo gy daar zwaarigheid in ziet:
Dat die u laft geeve, of hy fterven zal, of niet.

FELIKS.

'k Vrees, dat Severus daar myn val door zou bewerken.
Hoe edelmoedig ik dien Held ook aan mag merken,
'k Verzeker u, dat hy de verontwaardiging,
Die hy geleden heeft door myne weigering,
Noch niet verbannen heeft uit zyn geheugeniffen ;
Dewyl hy daar alleen myn Dochter door moestiffen.
Hy zou myn traagheid, in het straffen van die daad,
Affchildren, als of die uit inzicht sproot van ftaat,
Om my meer aanzien by den Armenier te geeven.
Ook zal hy moogelyk zyn hoop weêr doen herleeven,
En denken, dat hy licht, na Polieuktes val,
Zyne oude Minnares in de armen krygen zal.
Nu oordeel eens, tot welk een ftaat ik ben gekomen.
Wat van Severus niet zal werden ondernomen,
Als hy ten tweedemaal zyn hoop verydelt ziet.
Zal ik u zeggen, wat my vaak te binnen fchiet,
Wat laf befluit zomtyds my zou vermeest'ren kunnen?
't Is haat'lyk, ik beken 't, ik heb het ook verwonnen,
Hoe fterk het tegendeel my dreigde met gevaar.
Gy weet dat Polieukte een ftut en ftieunpilaar
Van myn gezag verftrekt; doch zo hy kwam te fterven,
Zoude ik noch grooter ftut en ftieunpilaar verwerven,
Die my verheffen zou in hooger top van eer.
Maar liever ftort' het vuur des Blikfems op my neêr,

Eer ik myn hart zo laat door staatzucht overwinnen,
Dat ik daar eer en plicht door ban uit myne zinnen.

ALBINUS.

'k Weet, dat uw hart daar toe veel te edelmoedig is.
Maar wat besluit gy?

FELIKS.

'k Ga naar zyn gevangenis;
'k Zal zien, of hem de dood niet zal vervaarlyk weezen:
Zo niet, zal ik hem door zyn vrouw zien te beleezen.

ALBINUS.

Maar als hy evenwel hardnekkig blyft, myn Heer:
Wat dan?

FELIKS.

Weet ik het zelf? ach! vraag my toch niet meer.
Ik weet niet, hoe ik dit het oorbaarste aan zal leggen.

ALBINUS.

Myn Heer, ik vind my zelf verplicht, om u te zeggen,
Dat heimelyk het Volk reeds mort: het zal goenzins
Gedogen, dat het bloed van dien doorluchten Prins,
Het eenigste overschot, uit Koningen gesprooten,
Door handen van een Beul onwaardig word vergooten,
'k Zag by het Rechthuys reeds een t'saamgerot getal:
'k Vrees, dat men op de poort geweld gebruiken zal,
Om hem te ontzetten.

FELIKS.

Men moet zulks goenzins gehengen.
'k Zal hem terslond hier in verzek'ring laten brengen.

ALBINUS.

Haal hem zelf af: my dunkt, dat zulks het veiligste is.
Stil 't morrend volk, met hoop van zyn vergiffenis.

FELIKS.

Wel aan, zo hy volhard in zyne raernyen,
Zal ik in 't heim'lyk hem zyn straf daar voor doen lyen.

Einde van het derde Bedryf.

VIER-

V I E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

P O L I E U K T E , K L E O N U S , *Wacht.*

Wat zegt ge, Kleonus?

P O L I E U K T E.

K L E O N U S.

Paulina vraagt naar u.

P O L I E U K T E.

O byzyn! bitterfryd! daar ik voor schrik en gruw!
 Gy, Feliks, kond my in het minst geen vrees inprenten:
 Ik lachte met uw woede en felle dreigementen:
 Uw eerste wapens dorst ik moedig weêrstand biên:
 Daar zegepraalde ik van: maar ach! gy weet misfchien,
 Dat alle uw' Beulen niet zo veel op my vermogen,
 Als slechts een enk'le traan van haare aanminnige oogen.
 'k Bid, Hemel, dat gy my versterkt, in dezen nood.
 En gy, Nearkus, myn getrouwe Kruisgenoot;
 Die zich van d'Eng'len, als verwinnaar, ziet begroeten,
 Zie, met wat Vyandin ik noch zal worst'len moeten:
 Reik my uw hand, en zet my meerder krachten by:
 Op dat ik niet bezwyk', maar triomfeere, als gy.
 Wilt gy me een vriendschap doen, gy Wacht? 'k heb u van
 nooden.

K L E O N U S.

Wy wilden wel, myn Heer, maar 't is ons streng verboden.

P O L I E U K T E.

Ik verg u niet, dat gy my hier alleenig laat;
 Maar dat één van u vier slechts naar Severus gaat.
 Ik heb aan hem een zaak van groot belang te ontdekken.
 Die trouwe dienst kan u toch tot geen nadeel strekken.
 Gy zult my, zo gy u komt derwaards heen te spoên,
 Op 't hoogst verplichten, en hem groote vriendschap doen.

C 5

K L E O -

KLEONUS.

Wyl 't voor Severus is, kan ik my des verschonen.

P O L I E U K T E.

Schoon ik onmagtig ben, hy zal 't u ryklyk loonen.
Ga, Kleonus, maak, dat hy hier terstond verschyn'.

KLEONUS.

Ik vlieg, myn Heer, en zal hier aanstonds weder zyn.

T W E E D E T O O N E E L.

P O L I E U K T E *alleen.*

Aanlokk'lyke oorspronk van veel rampen en elenden,

Gy aardfche wellust, die my geen meer vreugde geeft,

Aanhangfels van het vleesch, wilt u vry van my wenden?

Waarom verlaat gy niet, die u verlaaten heeft!

Gy ydle glorie, daar myn ziel door word bewogen,

Al uw geluk bestaat alleen

In ydele onstandvastigheên:

Wyk van me, ik ken uw krank vermogen:

Gy blinkt als glas in 's menschen oogen;

Maar hebt die broosheid ook met een.

Des denk niet, dat gy my voortaan meer zult bekooren;

Gy stelt my vruchteloos al dat vergank'lyk goed,

Al 't heil en voorspoed van Godts vyanden te vooren,

Die hy weêr op zyn beurt rechtvaardig vallen doet.

Dat zy zich vry tot staat en mogendheid verheffen:

Maar wee! die zich daar op verlaat:

't Zwaard, dat hen boven 't hoofd hangt, staat

Hen op het allerfelst te treffen,

Als zy 't gevaar het minst beseffen;

Dewyl 't hangt aan een zyde draad.

Ontmenschte Decius, die zich met bloed en traanen

Der droeve Kristenen, gelyk een Tyger mest,

De Hemel zal ons haast een weg ter vryheid baanen,

En ons ontslaan van zulk een haatelyke pest,

De tyd genaakt, dat ons de Parthen zullen wrecken:
 Dat zy den Gynsb'ren Persiaan
 Ook zullen van uw juk ontslaan.
 Gy hebt Godts bliksem reeds ontsteeken:
 Zy staat ten wolken door te breeken,
 Tot straf van uwe gruweldaan.

Laat Feliks my tot zoen van zyne gramschap slachten.
 Dat myn meeminnaar, die meer aanzien heeft, als ik,
 Vry voorgeef, dat hy dan naar 't huwelyk zal trachten
 Van myne Bedgenoot: 'k wensch na dat oogenblik.
 Geen waereldsche inzicht zal my inimmermeer beleezen:
 'k Voel in 't herborene gemoed
 Een heil'ger drift, een ced'ler gloed:
 Paulina, my zo waard voor dezen,
 Acht ik een hinderpaal te weezen;
 Wyl zy my somtyds wank'len doet.

Aanbidd'lyk Denkbeeld, Bron en Springaâr aller vreuchden,
 Hoe heuchlyk is het zoet, waar meê ge een Kristen vleit!
 De hoop van uw genot houd ons op 't pad der deuchden,
 Sluit hart en oogen voor al 's waerelds ydelheid:
 Veel grooter is uw heil, als iemand kan bevatten;
 Wat zyt gy heer'lyk in myn zin!
 Gy hebt geen uiteind, noch begin,
 Laat vry de waereld, met haar schatten,
 Uit haaren dubblen aspunt spatten,
 Gy leeft en heerscht, eeuw uit, eeuw in.

Dat Heilig vuur . . . maar 'k zie Paulina herwaards komen.
 Haar schoonheid, die myn ziel voorheen had ingenomen,
 Is zo aantrekkellyk niet meer in myn gezicht;
 Dewyl myne oogen zyn verklaart door 's Hemels licht.

P O L I E U K T E,
 DERDE TOONEEL,
 POLIEUKTE, PAULINA, *Wacht.*

Mevrouw, wat oogwit heeft u herwaards aangedreeven?

Is 't tot myn bystand? of om my te wederstreeven?
 Staat uwe liefde naar myn leven, of myn dood?
 Komt ge, als myn Vvandin? of als myn Bedgenoot?

P A U L I N A.

Gy hebt geen vyandschap, dan van u zelf te vreezen;
 Gy zyt behouden zo gy wilt behouden weezen:
 Tot wat uitspoorigheid ge u zelf ook hebt gebragt,
 Uw leven en uw dood staan noch in uwe magt.
 Ach! denk, tot welk een trap van eer gy zyt gesteden,
 Wat glorie gy niet by de waereld hebt verkreegen:
 Gy word hier van al 't volk bemint, geveit, geviert:
 De Stedehouder, die dit Wingewest bestiert,
 Is uw schoonvader; maar, helaas! wat mag 't u baaten,
 Zo gy uw dapperheid, uw eer, gezag en staaten,
 Daar by den luister van uw eigen stam verraad,
 En door de handen van een Beul bezoed'len laat.

P O L I E U K T E.

'k Stel op iets grooter en verhev'ner myn gedachten:
 Eertytels, mogenheid, en edele geslachten
 Zyn slechts speeltuigen van het tuimelende lot,
 Dat d'een helpt op den troon, en d'ander op 't moord-
 schavot:

Een edler Staatzucht heeft myn ziel nu ingenomen:
 Ik poog 't onsterfelyk voor het sterf'lyk te bekomen:
 Ik ding naar een geluk, dat nimmermeer verkeert,
 Het welk de nyd en tyd, ja 't Nootlot zelf braveert.
 Is 't zulk een dwaasheid, dat ik dit rampzalig leven,
 Dat voor een korten tyd my is te leen gegeven,

En

En van zich zelf, gelyk een yd'le rook, vergaat,
Dat ik dat tyd'lyk goed voor 't eeuwige verlaat?

PAULINA.

Inbeeldingen, waar mee de Kristenen zich vleijen.
Tot welke uitspoorigheid laat gy u niet misleijen!
Genomen, 't viel u al te beurt, waar mee ge u troost,
't Staat echter niet aan u, dat ge u verreukeloost,
Noch uwen dood verhaaft: gy zyt verplicht, uw leven
Ten dienst van uwen Vorst en 't Vaderland te geeven.

POLIEUKTE.

Ik heb dat menigmaal gewaagt, in slag op slag,
'k Weet, wat de Faam door zuik een yd'le roem vermagt:
Dat Decius door zyn' Voorvaders, die op heden,
Noch worden met ontzag geviert en aangebeden,
En by het Roomsche volk als heilig zyn geacht,
Na drie paar eeuwen op den Rykstroon is gebragt.
'k Beken, ik ben verplicht, als onderdaan, myn leven
Ten dienst van Vaderland en wettig Vorst te geeven:
Maar ben ik dat niet meer aan mynen Godt verplicht.
Dien Vorst der Vorsten, die ons gaf het levenslicht?
Indien 't een eer is, voor zyn wettig Prins te sterven,
Wat glorie is het niet het levenslicht te derven,
Ter liefde van zyn Godt!

PAULINA.

Wat God? waar spreekt gy van?

POLIEUKTE.

Zacht, zacht, Paulina, denk, dat hy ons hooren kan.
Het is geen Godt als de uwe, in Tempels opgeslooten,
Van goud, of koper, naar de vorm uws breins gegooten:
Het is een God, die van de Krist'nen word geviert,
Die hemel, aarde en zee door zyne macht bestiert.

PAULINA.

Aanbid hem in uw hart; of anders moogt gy vreezen....

POLIEUKTE.

Zou 'k Afgoon eeren, en in 't hart een Kristen weezen?

PAU-

PAULINA.

Veins, tot Severus van dit Hof vertrokken is,
Houd dan by Vader aan om uw vergiffenis.

POLIEUKTE.

'k Heb geen vergiffenis, dan van myn Godt te hoopen.
Hy hoed my voor 't gevaar, dat ik zou kunnen loopen,
Zo 'k 's waerelds list noch lang ten doel zou moeten
staan.

'k Zal uit het Waschbad der genâ ter slachtbank gaan.
Ach! kende gy 't geluk, het geen ons staat te wachten,
Hoe weinig zoud gy dit rampzalig leven achten!
Maar ik spreek vruchtloos van dien onwaardeerb'ren
schat,

Wyl 't uw verftokt gemoed, noch blind verftand niet vat.

PAULINA.

Dit gaat te hoog: ik kan dat last'ren niet meer hooren.
't Is tyd, Ondankb're, dat myn ongeduld en tooren
U met rechtvaardige verwyting gaa te keer.
Is dit de liefde en trouw, die gy aan my weleer
Zo duur gezwooren hebt? gaat u myn ramp en smarte
En troosteloos verdriet wel eenigzins ter harte?
Ik zal niet reppen in wat jammerlyken staat
En droeve wanhoop gy my na uw sterven laat:
'k Dacht, dat de liefde u dit wel brengen zou te binnen.
Ik heb uw hart ook niet getracht door dwang te winnen;
Maar 'k zie nu eindelyk, Trouwlooze, dat die min,
Die gy zo teêr, naar 't scheen, my toedroegt in 't begin,
Geheel verflaauwt is: wyl ze u niet zo verr' kan brengen,
Dat ze u een traan slechts van meêdogenheid doet plengen.
Gy schynt verblyd, om dat gy my verlaaten zult.
Zelf vleit ge u in myn smart en bitter ongeduld.
Uw ongevoelig hart verbeeld zich noch na 't sterven,
't Genot van een geluk, dat ik zal moeten derven.
Is dit de vrucht, helaas! dan van ons huw'lyk? spruit
Daar zulk een wederzin, en liefdeloosheid uit?

Po-

POLIEUKTE.

Helaas!

PAULINA.

Hoe koel en traag, laat dat helaas zich hooren:
 Indien die zucht noch uit een inkeer wierd gebooren,
 Zy zou, hoe flauw zy is, my troosten in myn smert.
 Maar 'k zie gy schreit, 't gaat wel, n'gy bewogen werd.

POLIEUKTE.

Ach! dat de Hemel gaf, dat ik u door myn schreijen
 En droeve zuchten uit de duisternis kon leijen.

't Is waar, ik schrei: maar ik beschrei uw droeven staat:

Om dat ik, na myn dood, u in die blindheid laat:

En zo de droefheid ons daar boven 't hart kan knagen,

Zo zal ik eeuwig uw rampzaligheid beklaagen:

Doch zo die Rechter, die dien grooten Vierschaar spant,

Zich myner bedé erbermt, in dien volmaakten stand,

En eenigzins noch door myn smecken word bewogen,

Zal hy het deksel haast affigten van uwe oogen.

Gy, Godt, zyt het alleen, die die genade ons doet:

Zy is al te edel en te zuiver van gemoed,

Om tot een offer van den helschen Vorst te strekken:

Laat toch het bloed uws Zoons haar zuiv'ren van die

vlekken:

Op dat zy in die droeve, en dikke duisternis

Niet koom te sterven, daar zy in gebooren is.

PAULINA.

Wat zegt ge, Onzalige? wat durft gy niet al hoopen?

POLIEUKTE.

't Geen ik zou garen met myn leven willen koopen.

PAULINA.

Veel liever zou 'k....

POLIEUKTE.

Men kan Godts geest niet wederstaan;

't Hart word daar heim'lyk, eer men 't weet, door aan-

gedaan.

Maar dat gelukkig uur is nu noch niet geboren,

Dat

Dat God voor eeuwig tot uw vryheid heeft verkooren,

PAULINA.

Bemin me, en vlei u niet met dat gewaande lot.

POLIEUKTE.

'k Min u meer als my zelf, doch minder als myn Godt.

PAULINA.

Zo gy me mint, zo tracht my nimmer te begeeven.

POLIEUKTE.

Zogy me mint, zo tracht my moedig naar te streeven.

PAULINA.

't Is niet genoeg, dat gy my trouweloos verlaat,
Gy wilt me ook brengen in dien jammerlyken staat.

POLIEUKTE.

'k Tracht u dien kruisbaan op te leiden, voor myn sterven,
Op dat ge om hoog ook zoud de Matelkroon verwerven.

PAULINA.

Inbeelding.

POLIEUKTE.

Waarheid.

PAULINA.

Voor den blinden valsch verlicht.

POLIEUKTE.

Eerst was ik blind, Mevrouw, maar nu ben ik verlicht.

PAULINA.

Gy schynt meer naar uw dood dan Bedgenoot te haaken.

POLIEUKTE.

Gy schynt uw God zelf, om de waereld, te verzaaken.

PAULINA.

Sterf, Trotze, ik zie dat u myn byzyn reeds verdriet.

POLIEUKTE.

Leef, leef gelukkig, en val my zo lastig niet.

PAULINA.

Wel aan, Ondankb're, ik zal....

VIERDE TOONEEL.

POLIEUKTE, PAULINA, SEVERUS,
FABIANUS.

PAULINA.

Maar hoe! wat 's uw begeeren,
Severus? komt gy een rampzalige braveeren?
Zyn dit dan tekens van een edelmoedig hert?

POLIEUKTE.

Die Held verdient niet, dat hy zo bejegend werd:
Ik bid, laat ons voor hem met meerder achting spreeken.
Hy is in dit vertrek gekomen op myn smeeken.
Vergeef 't my, Heer, dat ik u hier verschynen doe:
Schryf myn gevangenis die onbeleefdheid toe.
'k Heb u ontboden, om, voor 't einde van myn' dagen,
Dien kostelyken schat zelf aan u op te draagen:
Ik geef de deugdelykste en kuischte die 'er leeft,
't Volmaakste Vrouwenbeeld dat Godt geschapen heeft,
Om deugd en dapperheid naar waarde te vergelden,
Aan d'edelmoedigste, en de bloem der Roomsche Helden.
Gy zyt elkander waard: veracht d'aanbieding niet,
Om dat zy door de hand eens Bedgenoots geschied.
Indien zyn leven u heeft van analkaer gescheiden,
Zyn dood zal u weërom vereenen, met u beiden.
Leeft, leeft gelukkig tot het uiterste oogenblik
In onderlinge min: maar sterft, gelyk als ik:
Zo zyt gy altyd de gelukkigste der menschen.
Men lei my nu ter dood: 'k heb hen niets meer te wenschen.
Kom, Wacht, ik heb gedaan.

D

VYF-

P O L I E U K T E,
V Y F D E T O O N E E L.

SEVERUS, PAULINA, FABIANUS.

SEVERUS.

'kSta te cenemaal verftelt,
En opgetogen, door de blindheid van dien Held.
Een hart, dat u bemind... (maar wie kan zich onthou-
wen

Van u te minnen, die uw ſchoonheid komt te aanſchou-
wen ?)

Wat blinde razerny heeft hem hier toe gebrogt!
Gy zyt noch naauw'lyks door den Echtenband verknocht,
Of hy tracht wederom 't bezit van u te ontbeeren.
Een vremde inbeelding moet de Kriſtenen regeeren:
't Geluk moet eind'loos zyn dat hen te wachten ſtaat.
Dewyl hy daarom zulk een ſchoonen ſchat verlaat,
Die ik in eeuwigheid niet gaaren zou begeeven,
Al was het om 't gebied des waerelds, ja het leven.
Had my de Hemel zulk een groote gunſt getoont,
Dat myne liefde met uw Huw'lyk was gekroond,
Ik had my ſedert voor geen Godtheit neêrgebogen,
Dan die 'er ſtraalt alleen uit uw bekoor'lyke oogen:
'k Stierf liever duizend doôn, eer dat ik u verliet:
Ja, 'k wou veel liever...

PAULINA.

Zacht, Severus, hooger niet.
Die vlam, waar door uw ziel voorheen was ingenomen,
Mogt, tot ons beider ſchand, weêrom te voôrſchyn
komen.

Gy ziet het groot gevaar van mynen Bedgenoot.
Ik denk niet, dat gy, op het vonnis van zyn dood,
Dat hy elk oogenblik van Feliks ſtaat te ontfangen,
Door minnenyd vervoerd, uw hoop ſtelt en verlangen.
Zyt

Zyt vry verzekert, dat ik, na zyn droeve val,
 De afgryffelykste straf veel liever lyden zal,
 Eer ik myn hart dan aan een Bruidegom zal schenken,
 Dien ik van zynen dood in 't minste kan verdenken.
 Zo 'k u noch eenigzins beminde in dezen staat,
 Zou myne liefde zelf veranderen in haat.
 'k Verwacht dit niet van u, gy waard daar toe voor dezet
 Veel te edelmoedig; 'k hoop, dat gy het noch zult weezen.
 'k Weet, dat gy veel vermoogt op myn Heer Vaders hert:
 Ja zelf, hy vreesst u: en zo Polieukte werd
 Van hem ter dood gedoemd, word hy uw welbehagen
 En minnenyver tot een offer opgedragen.
 Ik bid u, dat gy dien Rampzaaligen behoed:
 Maak, dat men hem toch niet zo schand'lyk sterven doet.
 'k Beken, 't valt zwaar, myn Heer, waar toe 'k u aan
 durf maanen;
 Maar welk een weg zult ge u tot eer en glorie baanen,
 Zo ge uw meëminnaar zelf in volle vryheid stelt.
 Die daad past u alleen, ô edelmoedig Held.
 Acht gy die eer niet veel? gy zult daar boven maaken,
 Dat zelf een Vrouw, naer wiens bezit gy pleegt te haaken;
 En daar gy moogelyk noch heimelyk naer tracht,
 Aan u verschuldigd is, 't geen zy het waardigste acht.
 Dit 's u genoeg gezegt: ik zal niet verder spreken.
 'k Ga, zonder antwoord te verwachten op myn smeeken:
 Indien gy 't vonnis wilt beletten, zo is 't tyd.
 Vaar wel, erinner u, dat gy Severus zyt.

Z E S D E T O O N E E L.

SEVERUS, FABIANUS.

SEVERUS.

W at hoor ik, Fabiaan, ach! kan ik zulks gelooven!
 Door welk een bliksemslag zie 'k myn geluk verstoffen!
 Ik, die my dacht te zien ten top van myn geluk, Vind

Vind my gedompelt in een doel van ramp en druk.
 Hoe! zal een Vrouw my, in het midden van haar smarte,
 De plicht voorstellen van een edelmoedig harte?
 Ach! gy zyt al zo wreed, als edel van gemoed.
 Is 't niet genoeg, dat ik die zuivre minnegloed,
 Die zo standvastig is, uit plicht, moet wederstreeven?
 Moet ik noch pleiten voor myn Medeminnaars leven?

FABIANUS.

Dat zy by Feliks, dien Ondankb'ren, voor hem pleit.
 Wat voordeel wacht gy van die edelmoedigheid?

SEVERUS.

'k Zal daar door toonen, dat ik haare min ben waardig:
 En dat de Hemel, die ons scheid, is onrechtvaardig.

FABIANUS.

Beticht den Hemel niet van onrechtvaardigheên;
 Maar denk eens, wat gy waagt, zo hy word vry gebeên:
 In welk een yselyk gevaar gy u gaat stecken:
 Het is een Kriiten, voor wiens vrydom gy wilt spreken:
 Een Volk, dat Decius als zyn doodvyand haat.
 Uw val staat vast, myn Heer, zo gy dit onderstaat.

SEVERUS.

Wat zegt gy, Fabiaan? wat raad moogt gy my geeven!
 Denk, schoon Vorst Decius myn ampt, myn staat, myn
 leven

In zyn vermogen heeft, dat echter zyn gezag
 Niets op myn neigingen, noch eer, noch plicht vermag.
 Hier port de deugd my aan, 'k meen die ook op te volgen.
 't Zy dat zich 't lot op my dan goed toont, of verbolgen,
 Ik zal geen dood ontzien, maar sterven, vol van vreugd;
 Dewyl het heerlyk is, te sterven voor de deugd.
 'k Zal vorder gaan, en u de grond myns harts vertrouwen.
 't Geloof der Kriit'nen, dat zo haat'lyk word gehouwen,
 En door ons Priesterdom, als Goddeloos, gewraakt,
 Is zo afschuwlyk niet, gelyk het word gemaakt.
 't Is waar, de Vorst verklaart hen 't levenslicht onwaardig;
 Maar 'k acht hem in geen zaak, als daar in, onrechtvaardig.
 Men

Men maakt dien aanhang by 't gemeene volk verdacht ;
 Voor duivels Kunstenaars , uit d'afgrond voortgebragt ;
 Een dekkleed , daar zy 't recht kwanfuis meer kracht door
 geven ,

Om 't diep geheim daar van te fmooren met hun leven.

Wat Offers zien wy niet zelf binnen Romens wal ?

Wat tempels , altaars , die men , Goden ten geval ,

Daar aan wanfchepfels van Egypten toe gaat wyden ?

Wie zien we , als 't 't Kristendom , om zynen Godsdienst
 lyden ?

Wat steekt in ons geloof niet al geheimenis !

De een offert Ceres , om dat zy milddadig is ;

En d'ander , brandende van hoopelooze minne ,

Bid Venus aan , en houd die voor zyn Huisgodinne .

Ja , Rome , die dat volk zo streng nu brand en blaakt ,

Heeft eerst een sterff'lyk mensch tot haare God gemaakt :

En deze dwaaling is ons noch zo by gebleeven ,

Dat we al de Keizeren vergoden , na dit leven ,

En vullen 't firmament des Hemels door 't getal .

Maar als ik my daar op ronduit verklaaren zal ,

Al die vergoding en gestaltveranderingen ,

Zyn niet als fabels , en versierde beuzelingen .

De Krist'nen hebben slechts één Godt , die al wat leeft ,

En eeuwig leeven zal , uit niet geschapen heeft ;

Ja , op wiens wenk alleen de waereld word bewogen ;

Daar d'onze in tegendeel verdeelt zyn in vermogen .

Al zou my 't bliksemvuur vermorz'len van Jupyn ,

't Getal is veel te groot , om waare Goôn te zyn :

Licht zyn 't verdichtzels , om het volk in toom te houwen ,

Grondslagen , om 't gezag des waereids op te bouwen .

In 't kort , de Krist'nen zyn eenvoudig en oprecht :

Zy houden zich altyd vast aan de deugd gehecht .

Waar zaagt gy , dat zy zich iets naat'lyks onderwonden ?

Zyn ze ooit op dieffstal , moord , of overspel bevonden ?

Zy hebben altemaal één hart , één ziel , één zin .

Hoe is hunne omgang ! hoe vol liefde en zuivre min !

Zy bidden zelf voor ons, terwyl wy hen vervolgen.
 Zaagtge ooit in 't Kristendom, sint wy het zo verbolgen
 Gemartelt hebben, met ondraagelyk geweld,
 Een muiter, die zich heeft daar tegens aangestelt?
 Waar zyn Soldaaten, die zo trouw voor Rome stryden?
 Zo lydzaam als ze zyn in hunne straf te lyden,
 Zo moedig vind men hen in 't heetst der oor'logsvlam:
 Als Krygsknecht zynze een Leeuw: als Onderdaan een
 Lam.

In 't kort, 'k heb met dat volk te teder mededogen,
 Om die vervolging te aanschouwen voor myn ooggen:
 Ik zal dien aanhang steeds beschermen, waar ik kan,
 En maak' met Polienkte eerst een begin daar van:
 Ik zal zyn Bedgenoot verplichten door zyn leven:
 Myn medelyden en myn eer vernoeving geeven.

Einde van het vierde Bedryf.

V Y F D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

F E L I K S , A L B I N U S , K L E O N U S .

F E L I K S .

Zaagt gy 't bedrog niet, dat Severus voed in 't hart?
Ziet gy niet zyne haat, en myn verdriet en smart?

A L B I N U S .

Severus kwam me, als een eelmoedige, te vooren:
Gy, als een vader, vol wraakgierigheid en tooren.

F E L I K S .

'k Weet, dat Paulina van Severus word veracht,
Dat hy, door deze list, myne ondergang betracht.
Hy pleit om zyn genâ: door smeeken, bidden, dreigen,
Zoekt hy myn strafheid tot meêdogenheid te neigen;
Ja, durft my zeggen in 't gezigt, dat hy myn val,
Zo Policukte sterft, gewis berokk'nen zal.
Door die gemaakte schyn poogt hy me in 't net te trekken.
't Bedrog is veel te plomp voor my, om 't niet te ontdekken;
De laagen van het Hof weet ik zo wel, als hy:
Ik ken die listen en vermomde veinzery:
Severus poogt vergeeffsch zich zelf vergramt te houwen.
Ik merk, wat hy me by den Keizer poogt te brouwen.
't Geen hy my afvergt, zou daar na een misdaad zyn.
Onnoz'len zou hy wel misleiden, door dien schyn,
Maar een oud Hoveling laat zich zo niet bedriegen:
Zyn achterdenken, is niet licht in slaap te wiegen.
De ervarentheid heeft my zo ver gebragt, dat hy
De streeken van het Hof wel leeren mogt van my.

A L B I N U S .

Wat pynigt gy u zelf met hem verdacht te houwen!

F E L I K S .

Men moet nooit, die men stof tot haaten geeft, vertrouwen.

D 4

't Zy

't Zy ook wat tekenen van vriendschap hy ons doet,
 Dit 's de eerste lesse, die een Hov'ling volgen moet.
 Zo Polieukte zyn geloof niet af wil zweeren,
 En van het Kristendom tot onze altaren keeren,
 Zal ik, onaangezien Severus voor hem pleit,
 De wetten volgen, die my streng zyn opgeleit.

ALBINUS.

Ik bid, myn Heer, schenk, om Paulina, hem het leven.

FELIKS.

Het staat niet in myn magt om hem gena te geeven;
 Maar aan den Keizer. Zo ik hem in 't leven spaar,
 Stel ik ons alle beide in 't uiterste gevaar.

ALBINUS.

Severus heeft beloofd...

FELIKS.

Albien, dat zyn maar listen.
 Ik weet te wel, wat haat de Vorst draagt tot een Kristen,
 Dat zich Severus in het grootst gevaar zelf steekt,
 Zo hy een enkel woord voor Polieukte spreekt.
 Ik zal hem voor het laast eens ondergaan, met reden.
 Ga, Kleonus, en doet hem aanstonds herwaards treden.
 Zo zyn hartnekkigheid dan niet bewogen werd,
 Zo breng hem weg, en dryf hem voort een pook door
 't hert.

T W E E D E T O O N E E L.

FELIKS, ALBINUS.

ALBINUS.

Ach! welk een vonnis.

FELIKS.

't Is myn plicht dit voortzetten,
 Zo ik wanorde, en 't volk in 't muiten wil beletten.
 Het laat reeds blyken, dat het zyne zyde kiest:
 Des is 't noodzaak'lyk, dat men geen meer tyd verliest.
 Indien ik slechts een dag vertoefde, zoude ik vreezen,
 Dat

Dat ik van 't vonnis geen meer Meester zoude weezen.
Severus zou my by den Vorst betichten, dat
Ik heim'lyk met het volk zelf aangespannen had.

ALBINUS.

Door welk een achterdocht zyt gy niet ingenomen!
Niets is'er, of het doet u aarzelen en schroomen. (maak,
Zie toe, Heer, dat men 't volk hier door niet hooploos
Dat, na zyn dood, het niet uit wraak, aan 't hollen raak.

FELIKS.

't Gemeen zal, na zyn dood, vergeefs slaan aan het muiten:
En zo 't geweld gebruikt, dat zal zich zelf wel stuiten;
Indien men 't slechts laat voor een korten tyd begaan.
'k Heb dan, ten opzigt van den Vorst, myn plicht voldaan.
Maar Polieukte komt, men poog' hem omtzetten.
Gy, Wacht, bezet de deur, om de ingang te beletten.

D E R D E T O O N E E L.

FELIKS, POLIEUKTE, ALBINUS.

FELIKS.

Rampzaal'ge Polieukte, is dan het levenslicht
Zo haatelyk voor u? of is 't een wet, of plicht
Van 't blinde Kristendom, zo roek'loos zich te waagen?

POLIEUKTE.

Ik haat het leven niet, ó neen, 't kan my behaagen,
Als daar 't gewissé geen geweld om lyden moet:
In tegendeel, ben ik gereed, 't op staande voet
Aan dien weer te offren, die 't my heeft te leen gegeven.
Dit is een wet, waar naar het Kristendom moet leven.
Hebt gy nu harts genoeg, zo volg my na daar in.

FELIKS.

Zoude ik u volgen, daar gy, zo verdwaalt van zin,
Uw ondergang reeds hebt beslooten? welke reden!

POLIEUKTE.

Zeg, myn verheffing, tot de grootste heerlykheden.

FELIKS.

Gun my ten minsten tyd, dat ik die kennen leer.
 Wys my den rechten weg waar langs ik my bekeer,
 En uit myn dwaaling raake, of anders moogt gy vreezen,
 Dat gy aanspraakelyk zult voor myn blindheid weezen.

P O L I E U K T E.

Bespot den Rechter van dien grooten Vierschaar niet.
 Het zal te laat zyn, als gy voor zyn Richtbank ziet
 De Vorsten, harders in een zelven staat verschynen.
 Daar zal hy weer op u 't bloed wreken van de zynen.

FELIKS.

'k Zal 't Kristenbloed niet meer verstofften, na deez' dag;
 Maar dulden, dat het zyn geloof vry oeff'nen mag;
 Ja, wat noch meer is, ik zal uw beschermer weezen.

P O L I E U K T E.

Hoe! meent gy, Feliks, dat wy voor het sterven vreezen?
 Neen, 't is noodzaak'lyk, dat men ons vervolge en drukk';
 Dat is het werktuig van ons opperste geluk.
 Wat is een Kristen, die bekommert is voor 't sterven?
 De afgryzelykste dood doet ons hier na verwerven
 De grootte Martelkroon. Godt, die altyd zyn volk
 Voor 't gneddoen loont, gebruikt somtyds ook zwaard en
 Om proef te neemen van 't standvastige gewisse. (dolk,
 Maar gy verstaat toch niet die heilgeheimnisse:
 Dewyl Godt die aan zyn' verkoor'nen slechts ontdekt.

FELIKS.

'k Zeg nochmaals, 'k wensch, dat gy my uit myn dwaaling
 POLIEUKTE. (trekt.)

Wat inzicht kan in u dat heilig vuur verkouden.

FELIKS.

'k Heb, om Severus, my op u vergramt gehouden?
 Veins slechts, tot zyn vertrek.

P O L I E U K T E.

O neen, 'k veins nergens om.
 Strooi dat gesuikerd gif voor 't blinde Heidendom. (zen.
 Een Kristen mensch betaamt het veinzen, noch het vree-
 Hy

Hy moet, in 't oog van al de waereld, Kristen weezen.

FELIKS.

Het is geen heil'ge drift, indien gy daar door word
Meer tot uw dood, als myn behoudenis, geport.

POLIEUKTE.

'k Weet, dat ik vruchtloos daar myn tyd in zou besteeden;
't Geloof is Godlyk, niet afhankelijk'lyk van de reden.
Maar als ik triomfeer in 't hemelsche gebouw,
En Godt, van aangezigt, tot aangezigt, aanschouw,
Zult ge, op myn beê, veel eer die gunst van hem verwerven.

FELIKS.

Gy tracht me in wanhoop dan te brengen, door uw ster-
ven?

POLIEUKTE.

Schoon myne dood u al een Schoonzoon missen doet,
Dat kleen verlies werd door Severus ruim geboet:
Hy is tot groot gezag en Mogendheid verheven:
't Is een verwisseling die u kan voordeel geeven.

FELIKS.

Staak vry dat lasteren, Ondankbaare, 't is tyd.
Ik heb u waardiger gehouden, als gy zyt.
Ik zoude, in weerwil van myn goedheid, door dit spreken,
Zo wel, als 't Godendom, my van uw schempen wreeken.

POLIEUKTE.

Wat 's dit? dus schielyk te veranderen van toon?
Die yver komt, naar 'k merk, weêr boven van uw Goôn.
En die van 't Kristendom schynt te eenemaal vervlogen.
'k Beken, het veinzen heeft op u geen groot vermogen.

FELIKS.

Denk niet, Vermetele, dat ik zal immermeer
Opvolgen 't snood bedrog van uw versierde Leer.
'k Heb u daar in geveit, om u daar uit te trekken,
Ik docht uw leven, en den tyd, zo lang te rekken,
Tot dat Severus was vertrokken uit dit Ryk;
Maar 'k merk, dat ik de Goôn daar door verongelyk.
Ik stel noch in uw keur, waar meê gy hen wilt paaijen.

Door

Door't storten van uw bloed, of't wieroekvat te zwaaijen.

POLIEUKTE.

Myn keur staat vast . . . . maar daar 's Paulina. Welk een smart!

V I E R D E T O O N E E L.

FELIKS, POLIEUKTE, PAULINA, ALBINUS.

PAULINA.

Wie zal my 't meest van u doorpynigen het hart?
Of zult gy 't alle beide, op 't allerfelst bestryden?
Is dan de liefde, en 't bloed, vervremd van medelyden?
En mync Bedgenoot en Vader zo ontaard. . . .

FELIKS

Spreek met uw Man.

POLIEUKTE.

Leef met Severus: hy's u waard.

PAULINA.

Vermoor my vry, Barbaar; maar staak die bittere reden.

POLIEUKTE.

Die trouwe liefde, zo vol zuiv're tederheden,
Die zulk een groot verdriet in onze scheiding stelt,
Wier best bevredigt door het Huw'lyk met dien Held,
Zyn deugden hebben u voorheen bekooren kunnen.
Hy heeft u teer bemint: gy waard ook al verwonnen.

PAULINA.

Wat heb ik u misdaan, dat gy my nu, tot spyt
En schand myns Huwlyks, zulk een ted're min verwyf,
Die 'k heb, alleen om u, gebannen uit myn zinnen?
Denke eens, hoe dier 't my stond, eer ik die kon verwinnen:
Wat bittere stryd ik niet te boven ben geraakt,
Eer ik u 't hart, dat door een voorwerp, zo volmaakt,
Al reeds vermeestert was, heb kunnen overgeeven:
Nu moette, om mynent wil, u zelf ook wederstreeven,
Zo ge in uw hart. noch voelt de minste erkentenis,
Zo

Zo volg Paulina, daar ze in voorgetreden is.
 Laat deze deugd u tot een waardig voorbeeld strekken;
 Duld, dat ik u daar door mag uit die dwaaling trekken;
 Op dat ik zelf van u kryge uw vergiffenis.
 Verwerpt gy noch myn beê, die zo rechtvaerdig is?
 Zo zie, wat traanen ik om uwentwil moet plengen.
 Wil uwe Bedgenoot toch tot geen wanhoop brengen.

P O L I E U K T E.

Ik zeg u andermaal, leef met Severus vry,
 Gy zyt hem lief en waard, of anders sterf met my.
 'k Heb medelyden met uw' zuchten en uw' traanen:
 Maar ach! ik schrik voor 't geen waar toe gy me aan durft
 maanen.

Gy spilt maar vruchteloos daar in uw zorg en tyd.
 Ik ken u niet, zo lang gy niet gekristend zyt.
 Kom, Feliks, kom, voldoe 's Ryks wetten en geboden,
 Die u zyn opgelegd; wreek u en uwe Goden.

P A U L I N A.

Ach! Vader, straf hem toch naar zyne misdaad niet.
 Ik bid, dat gy op zyn rampzaalge blindheid ziet.
 Natuur heeft groote kracht; haar indruk en vermogen,
 Die zy heeft op het bloed, zal nimmermeer gedoogen,
 Dat zich een vaders hart verloch'nen zal: ô neen,
 Hier in stel ik myn heul, myn hoop, myn troost alleen.
 Laat my een straal slechts van meêdogenheid verwerven.
 Zo die Rampzaal'ge sterft, zal 'k aanstonds met hem sterven.
 Denk, welk een toorn dit zal verwekken in de Goôn,
 Als zy de onnoz'le met de schuldige zien doôn.
 Zy zullen 't vonnis zelf voor onrechtvaardig houwen,
 Wanneer zy komen zulk een schouwspel aan te schouwen.

Gy, die ons Deelgenoots gemaakt heb van één lot,
 Kunt de eene, zonder de andre, onmooglyk doemen tot
 De dood. Wat zou 't voor u een groote misdaad weezen,
 Zo gy nu scheidde, 't geen gy hebt verëent voor dezen.
 Een hart, zo naauw verknocht aan zynen Bedgenoot,
 Scheid

Scheid daar in eeuwigheid niet af, als door de dood.
Ik merk, dat gy alreeds zyt door myn smartbewogen!
Dat gy my aanziet met een vaderlyk meedogen.

FELIKS.

Myn Dochter, ik beken 't: 'k merk, dat het harte van
Een Vader nimmermeer zich zelf verloch'nen kan:
Die heilige indruk, daar 't eens is door ingenomen,
Zal, hoe het ook mag gaan, altyd weer boven komen.
Het myne voelt zich reeds getroffen, door uw smert.
Kom, maaken wy, dat hy, door ons, bewogen werd.

Rampzaal'ge, zyt ge alleen dan niet aan 't hart te raaken,
Poogt gy uw misdaad onvergeeffelyk te maaken?
Aanschouw de traanen, die Paulina om u sehreid:
Brenge u die zuivre min niet tot meedogenheid?
Zyt ge onbeweeglyk voor een Bedgenoot en Vader?
Treff u de liefde en ook de vriendschap 't hart niet nader?
Zyn wy niet waardig, dat gy door ons werd behoed,
't Zy men uw kniën omhelze, en voor u val te voet.

P O L I E U K T E.

Wat strikken stelt ge, om my te trekken ten bederven,
Na gy my meenigwerf gedreigt hebt te doen sterven.
Narkus, op 't schavot, voor myn gezigt, geslagt;
Dit hart bestreeden, door de liefde en haare kraecht;
Na ge u zo yvrig tot het Kristendom getoont hebt,
De waare Godtheid zo gelaffert en gehoont hebt,
Komt gy, ô gruwel! met u beide. Moet ik dan
Zo veel verwinnen, eer ik zegepraalen kan!
Gy toont u al te traag om tot een eind te komen.
Neem uw besluit; ik heb het myne alreeds genomen.
'k Bid maar één Godt aan, die 't Heelal geschapen heeft,
Waar voor dat hemel, aarde, en 't diepst des afgronds
bêeft:

Een goedertieren Godt; een Godt, die zelfs zyn leven,
Tot ons behoudenis, ten besten heit gegeven:
Die noch begeert, dat hy een daaglyks offer strekk'
Tot zuivering van ons doodschuldig erfgebrek.

Maar

Maar 'k spreek daar vrucht'loos van, wyl gy 't niet kunt bevatten.

Wat heeft men alle uw Goön in gruw'len uit zien spatten!
Bloedschande, en overspel, moord, roovery, in 't kort,
Al 't kwaad, waar om men hier ter dood veroordeelt
word,

Zyn al de deugden, daar ze u in zyn voorgetreden.

Ik heb den Tempel, daar ze in worden aanbeden,

Met zyne Altaaren gantsch ontheiligt en ontwyd;

De beelden afgerukt, uw Godendom ten spyt.

'k Zou 't noch doen, zo ik zulks niet reeds had ondernomen;

Al was het in 't gezigt des ganschen Raads van Romem,

Ja, van den Keizer zelf.

FELIKS.

In 't eind wykt myn geduld

Voor myn rechtvaarde toorn. Aanbid hen, of gy zult

Zo aanstonds sterven.

POLIEUKTE.

'k Ben een Kristen.

FELIKS.

Zwaai de Goden

Het Wierookvat, of ik zal u terstond doen dooden.

POLIEUKTE.

Ik ben een Kristen.

FELIKS.

Welk een wrevelmoedigheid!

Myn Wacht, voldoe de last, die u is opgeleid.

PAULINA.

Ach! waar leid gy hem heen?

FELIKS.

Ter plaats daar hy zal sterven.

POLIEUKTE.

Ter plaats daar ik zal de Martelkroon verwerven.

Paulina, denk aan my.

PAU.

PAULINA.

Ik volg u in het graf.

POLIEUKTE.

'k Bid, volg my niet, of sta van uwe dwaaling af.

FELIKS.

Breng hem uit myn gezicht, 't begint my te verdrieten.
 Wylhy wenscht naar zyn dood, zal hy zyn wensch genie-
 (ten.

V Y F D E T O O N E E L.

FELIKS, ALBINUS.

FELIKS.

'k V erpyng my hier toe, maar 'k moet zulks wel be-
 staan.

Myn goedertierenheid had my byna verraân.

Laat de Armenieren nu het morrend hoofd opsteeken:

Laat zich Severus vry, met vinnig schelden wreeken;

Ik heb dit vonnis tot myn zekerheid gevelt.

Maar staat gy over myn gestrengheid niet ontstelt?

Zaagt ge ooit een Kristen, die zich zo hardnekkig toonde?

Die met zulk lasteren de Goôn en menschen hoonde?

'k Heb myn meêdogend hart voldaan. U is bekend,

Wat moeite en zorg ik al voor hem heb aangewend:

Wat deed ik niet, om dien Rampzaligen te spaaren!

Had hy op 't laast zo niet in schelden uitgevaaren,

En op het Godendom gelastert en gesmaalt,

Ik had bezwaar'lyk van my zelf gezegepraalt.

ALBINUS.

Licht zult gy de eer, die door die Zege word genoten,

Haast doemen: wyl ze in zich iets haat'lyks houd besloten.

't Bloed van een schoonzoon dus te storten, door zyn last,

Is iets, dat Feliks, noch geen wakk'ren Romer past.

FELIKS.

Wat eer heeft Manlius en Brutus noch te Romen?

Die Helden, deden die hun eigen bloed niet stroomen?

Die

Die schandvlek had men toen in geen geslacht geleên,
Maar eer gestooten door zyn eigen boezem heen.

ALBINUS.

Gy zyt nu al te verre in heete toorne ontfteeken;
Als die verkoelt zal zyn, zult gy wel anders spreken.
Als gy Paulina ziet, wanhoopend, vol van smart,
Met tranen in 't gezigt, zal 't mededogend hart. ....

FELIKS.

Ze is dien Verraâr gevolgt; 'k vrees, dat zy zal beletten
Het vonnis, dat ik heb gegeven, voort te zetten.
Ga, trek, zo 't mooglyk is, haar van dat schouwspel af.
Zeg, Kleonus, dat hy de last, die ik hem gaf, (ren.
Terstond voltrekk', ga heen, volg aanstonds myn begeê-
ALBINUS. (keeren.

't Zal niet noodzaaklyk zyn: 'k zie haar reeds herwaards

Z E S D E T O O N E E L.

FELIKS, PAULINA, ALBINUS.

PAULINA.

O Ntmenschte Vader, kom voltrek uw dwinglandy:
Dit offer is noch waard aan uwe razerny (men:
Te zyn geslacht: laat zich uw wreedheid dit niet schaa-
Voeg uwe Dochter met uw Schoonzoon weêr te saamen:
Wat wederhoud u? gy hebt hier dezelve stof:
'k Heb van myn Bedgenoot dezelve misdaad, of
Dezelve deugd geërf: myne oogen zyn ontslooten: (ten,
Zyn dierbaar bloed, dat door uw' Beulen wierd vergoo-
En uit zyn wonden my gespat is in 't gezicht,
Heeft daar de dikke schel van dwaaling afgelicht.
'k Heb my daar in gedoopt, tot zuiv'ring van 't gewisse.
'k Geloof, ik hoop, ik zie door al die duisternisse;
Ja, 'k ben een Kristen: is dat niet genoeg gezegt?
Draag zorg voor uw gezag, voldoe het roomsche recht;
Of gy moogt voor den Vorst wel sidderen en beeven.

E

Uw

Uw val staat vast, indien gy my niet brengt om 't leven.
 'k Zie Polieukte alreeds in een volmaakter stand:
 Ik zie, dat hy my met Nearkus reikt de hand.
 Breng my by uwe Goôn, die 'k nu voor Afgoôn reken.
 Hy brak slechts één daar van, ik zal al de andre breeken:
 Het Bliksemvuur, daar gy hen meê gewapent ziet,
 Zelf in een oogenblik verbryzelen tot niet.
 'k Zal door dat heilig vuur dan 't eerst weêrspannig we-
 zen,
 Geen wetten der natuur, noch Kinderplicht, meer vreezen.
 Het is de wanhoop niet, die my dus spreekten doet;
 't Is 't eerste uitwerksel van 't gekristende gemoed.
 Wat hebt gy langer by u zelve te overleggen?
 Ik ben een Kristen: moet ik u dit nochmaals zeggen?
 Vaar voort, verzeker, door myn dood, uw lot en 't myn';
 Wy kunnen allebei hier door gelukkig zyn:
 Gy zult dan uwen staat en mogenheid behouwen,
 Ik Polieukte, in 't ongenaakbaar licht, aanschouwen.

Z E V E N D E T O O N E E L.

FELIKS, SEVERUS, PAULINA,
 FABIANUS, ALBINUS.

SEVERUS.

Rampzalige Amptenaar der roomsehe Monarchy,
 Ontaarde Vader, slaaf van Staatzucht, hoe, meent gy,
 Dat ge uw gezag, door zulk een wreedheid, zult ver-
 grooten?

'k Zie, Polieukte is dood: gy hebt zyn bloed vergooten.
 De voorspraak, die ik deê tot zyn behoudenis,
 Is de oorzaak licht, dat hy zo dra gestorven is.
 Ik heb gesmeekt, gedreigt, maar gy bleef onbewogen.
 Licht hielt ge my verdacht, of van een kleen vermogen.
 Maar 'k zal u haast doen zien: zelfs door uw eigen val,
 Dat zich Severus nooit van iets beroemen zal,

't Geen

't Geen hy niet kan, op zyn gezetten tyd, voltrekken:
 Dat die, die u bederft, kon tot befchermer ftrekken,
 Vaar voort, volhard in die getrouwe dienften; toon
 Door zulke gruwelen uwe yver aan de Goôn.
 Maar als gy u van ftaat en ampten ziet ontblooten,
 Erinner u dan, waar uw val is uitgefprooten.

FELIKS.

Ach! blyf, Severus, duld, dat ik u wreken mag.
 Verwyf my niet, dat ik myn ftaat en myn gezag
 Op myne wreedheid bouw: ik offer myn vermogen,
 Haar valfche glans, die eerst zo fchitterde in myne ooggen,
 Voor uwe voeten op: 'k doe afstand van 't gebied:
 De ftaat, daar ik naar tracht, is zo verganklyk niet.
 Ik word daar heimelyk, met kracht, toe aangedreeven:
 'k Moet me aan een drift, die me onbekent is, overgeeven.
 'k Voel, die beweging bant de wreedheid uit myn zin,
 En ftoft my 't zelve vuur van mynen Schoonzoon in.
 O ja, hy is 't, die, door een heilig mededogen,
 Den waaren Godt, voor zyn Vervolger heeft bewogen;
 En zyne gunft zo ver tot ons geflacht verwekt,
 Dat hy den Vader, met de Dochter, tot zich trekt.
 Hy's door myn tieranny ten Martelkroon verheven:
 Nu baant hy my de weg, waar langs 'k hem na moet
 ftreeven.

'k Heb zyn geluk bewerkt: nu zorgt hy weer voor 't myn'.
 Dit is der Krift'nen wraak, als zy beleedigt zyn.
 Heilzaame wreedheid! wie had ooit gedacht voor dezen,
 Dat uw gevolg zo zoet, zo aangenaam, zou weezen!
 Paulina, reik aan my uw hand. Severus. Kom,
 Volg uwe gramschap vry, en offer 't Godendom
 Twe nieuwe krift'nen op. 't Zal hen op 't hoogft behaagen.

PAULINA.

Nu is myn lot voltooit, en myn geluk volflagen.
 Ter goeder uur vind ik myn lieven Vader weer.

FELIKS.

Dank, Hemel, die op ons ftoft die genade neêr.

SEVERUS.

Wie word, op't zien van zulk een Schouwspel, niet be-
wogen?

Het is iets Godd'lyks, 'tgeen we aanfchouwen voor onze
oogen.

Daar moet in 't Kristendom, dat elk zo vloekt en haat,
iets schuilen, dat ons blind verstand te boven gaat.

Het leid een leven, zo rechtvaardig en geduldig;

Zou daar de Hemel niet zyn eenig loon voor schuldig?

Hoe meer men 't onderdrukt, hoe moediger het word.

Die deugd word wis dat volk van boven ingestort.

Ik heb 't altyd bemind, hun lydzaamheid gepreezen,

Ja zelf gezucht, als ik één zag ter dood verweezen,

En mooglyk leer ik hen meer kennen, door den tyd.

Dat elk zich midd'lerwyl in zyn gewisse kwyf.

Zyn Godsdienst vier', naar zyn verstand, gewoonte, en
zedes.

Zyt gy een Kristen, blyf't, en volg uw zinn'lykheden;

'k Zal u in 't allerminst daarom niet haaten, neen;

Blyfuwen Godt getrouw, en Decius met een.

Ik zal hem trachten van die wreedheid af te trekken,

Al zou het tot myn val, ja wis bederf verftrekken.

Myns oordeels, gaat zyn haat te ver tot uwe Kerk.

FELIKS.

Dat u de Hemel in dit heilig opzet sterk,

En, naar verdienste van uw zuivere gewisse,

U, door zyn waarheid, trekke uit deze duisternisse.

Kom laat ons gaan, myn Kind, om volgens onze plicht,

De hand te danken, die ons de oogen heeft verlicht.

Doen wy de Martlaars in een waardig graffstéé draagen,

En alle Volk'ren van den waaren God gewaagen.

Einde van het vyfde en laatste Bedryf.

